

Meerjarenbegroting 2021-2024

Waterschap Zuiderzeeland

Waterschap Zuiderzeeland
Postbus 229
8200 AE Lelystad
telefoon: (0320) 274 911
waterschap@zuiderzeeland.nl
www.zuiderzeeland.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	5
De thema's	11
Thema Klimaatadaptatie	12
Thema Duurzaamheid	14
Thema Biodiversiteit	15
De programma's	17
1. Programma Bestuur en omgeving	18
1.1. Wat willen we bereiken?	18
1.2. Wat gaan we daarvoor doen?	18
1.3. Wat mag het kosten?	24
2. Programma Waterveiligheid	26
2.1. Wat willen we bereiken?	26
2.2. Wat gaan we daarvoor doen?	26
2.3. Wat mag het kosten?	30
3. Programma Voldoende en gezond water	31
3.1. Wat willen we bereiken?	33
3.2. Wat gaan we daarvoor doen?	33
3.3. Wat mag het kosten?	39
4. Programma Schoon, gezuiverd water	40
4.1. Wat willen we bereiken?	42
4.2. Wat gaan we daarvoor doen?	42
4.3. Wat mag het kosten?	45
5. Programma Financiën, organisatie en informatie	46
5.1. Wat willen we bereiken?	48
5.2. Wat gaan we daarvoor doen?	48
5.3. Wat mag het kosten?	51
6. Overzicht programmatotaal en belastingopbrengsten	52
Paragrafen	57
7. Verplichte Paragrafen	58
7.1 Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar	58
7.2 Uitgangspunten en normen	58
7.3 Incidentele baten en lasten	59
7.4 Kostentoerekening	59
7.5 Onttrekkingen aan voorzieningen en bestemmingsreserves	60
7.6 Waterschapsbelastingen	60
7.7 Weerstandsvermogen	66
7.8 Financiering	69
7.9 Verbonden partijen	71
7.10 EMU-saldo	72
Exploitatiebegroting	74
8. Exploitatiebegroting naar kostensoort	75
9. Exploitatiebegroting naar BBP beleidsveld	76
10. Exploitatiebegroting naar kostendrager	77

Inleiding

Inleiding

We leven in onzekere tijden. De corona-crisis zal in het komend jaar effect hebben op de samenleving als geheel als ook op de economie. Hiernaast staat het feit dat de opgaven voor het waterschap op het gebied van onder andere klimaat, energie, circulariteit en waterkwaliteit blijven bestaan. Het waterschap moet daarom blijven investeren en ontwikkelen om de zorg voor het waterbeheer goed in te blijven vullen, ook in deze moeilijke tijden.

Op basis van reeds gemaakte keuzes in het verleden zal het waterschap in 2021 een aantal belangrijke mijlpalen bereiken die bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de zorg voor het waterbeheer. Zo verwacht het waterschap in 2021 het gerenoveerde en verduurzaamde gemaal Vissering in gebruik te kunnen nemen, wordt de versterking van de Drontermeerdijk afgerond en werkt het waterschap verder aan de versterking van de IJsselmeerdijk. In het kader van de realisatie van de energiedoelstellingen verwacht het waterschap daarnaast een belangrijke stap te zetten met het bereiken van financial close voor Windpark Hanze. Het waterschap investeert in 2021 ook in de versterking van de eigen organisatie, onder andere door een impuls te geven op het gebied van informatisering en automatisering.

Het waterschap voert zijn taken uit vanuit een resultaatgerichte houding, is continu op zoek naar betaalbare oplossingen voor zijn opgaven en naar mogelijkheden om de taken efficiënter uit te voeren. Het realiseren van de toekomstige opgaven gaat gepaard met hogere kosten en daarvoor zijn tariefstijgingen noodzakelijk. Bij het bepalen van de tarieven maakt het waterschap bewuste keuzes om lasten zo eerlijk mogelijk te verdelen zonder de rekening door te schuiven naar toekomstige generaties.

Om het waterbeheer ook in de toekomst op orde te houden, wordt in 2021 en ook daarna een aantal belangrijke bestuurlijke keuzes gemaakt. Zo wordt begin 2021 de klimaatagenda aan het algemeen bestuur aangeboden waarin activiteiten rondom klimaatmitigatie en klimaatadaptatie in de komende jaren worden geprogrammeerd en geprioriteerd. Ook worden in 2021 keuzes voorgelegd over de toekomst van de grootste afvalwaterzuivering van het waterschap, de AWZI Almere. Deze keuzes hebben betrekking op zowel duurzaamheid, grondstoffenterugwinning en waterkwaliteit / microverontreinigingen. Daarnaast wordt gewerkt aan het beleid met betrekking tot waterbeschikbaarheid.

Missie en visie

Waterschap Zuiderzeeland zorgt voor veiligheid, voldoende en schoon water in zijn beheergebied. Dit kunnen we niet alleen en daarom zijn we gericht op samenwerking. Kernwoorden daarbij zijn innovatie, empathie, maatschappelijk verantwoord, kostenbewust en doelmatig. Betrokken, professionele medewerkers en bestuurders vormen de basis van het waterschap.

Waterschap Zuiderzeeland is een maatschappelijke organisatie die dicht bij de burger staat. Anders dan gemeenten en provincies is het waterschap een functionele democratie: het heeft een afgebakende taak, namelijk het kwantitatieve en kwalitatieve waterbeheer in de provincie Flevoland en delen van de provincies Friesland en Overijssel. Inwoners van het beheergebied weten dat Waterschap Zuiderzeeland zorg draagt voor hun bescherming tegen water(overlast). Maar Waterschap Zuiderzeeland is ook verantwoordelijk voor voldoende water. Water dat bovendien van goede kwaliteit moet zijn.

Waterschap Zuiderzeeland beschikt over voldoende kennis en ervaring om de hiervoor benodigde werkzaamheden op een professionele wijze te verrichten. Uitgangspunt daarbij is dat de werkzaamheden worden uitgevoerd tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Het waterschap zoekt daarbij naar oplossingen met de hoogste maatschappelijke waarde. Waterschap Zuiderzeeland is doorlopend op zoek naar mogelijkheden om de werkzaamheden zo effectief mogelijk uit te voeren. Innovaties spelen daarbij een belangrijke rol. Zuiderzeeland wil vooroplopen als het gaat om het zoeken naar andere, goedkopere, milieuvriendelijkere of efficiëntere maatregelen om het waterbeheer naar een hoger peil te tillen.

Het waterschap beheert een uniek en relatief jong gebied dat een grote ontwikkeldynamiek met zich meebrengt. Dit stelt het waterschap voor de uitdaging om evenwicht te vinden tussen het mede mogelijk maken van ontwikkelingen en ervoor te waken dat het systeem efficiënt te beheren blijft. Waterbeheer vraagt om meer dan kennis van keringen en peilen. Het vraagt om doorlopend anticiperen, om het bewust durven nemen van risico's en deze te beheersen, om standpunten te durven innemen, om op het oog minder logische keuzes te maken, om te durven investeren, om maatschappelijke verantwoordelijkheid te tonen, om nee te durven zeggen.

Waterschap Zuiderzeeland is zich bewust van de ontwikkelingen die op het waterschap afkomen en speelt daar op een professionele manier op in. Klimaatverandering, zee- en meerspiegelstijging en ruimtelijke ontwikkelingen krijgen de volle aandacht. Door in het beleid daarop te anticiperen, laat Waterschap Zuiderzeeland ook voor de lange termijn zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid zien. Binnen de mogelijkheden wordt doorlopend gezocht naar vernieuwende, creatieve en kosteneffectieve oplossingen. Daarbij worden ook oplossingen gezocht buiten de bestaande kaders.

Verantwoordelijk voor het waterbeheer ben je niet alleen, dat ben je in nauwe samenwerking met je partners binnen en buiten je beheergebied. Daarbij respecteer je elkaars belangen. Om dat goed te kunnen doen, is het noodzakelijk dat je je partners kent, dat je weet wat ze bezighoudt, dat je hun wensen en behoeften kent en dat je weet wat er speelt. Wederzijds respect vormt de basis voor een goede samenwerking. Waterschap Zuiderzeeland staat midden in de maatschappij, is zich bewust van zijn omgeving en heeft oog voor zijn omgeving en de dynamiek die het beheergebied eigen is. Het waterschap werkt doelgericht samen en laat zien dé instantie te zijn op het gebied van goed en effectief waterbeheer. Het belang van water staat voorop in het handelen van Waterschap Zuiderzeeland.

Leeswijzer programmabegroting

Indeling programma's

Sinds 2009 heeft Waterschap Zuiderzeeland een programmabegroting zoals de Waterschapswet voorschrijft. In deze meerjarenbegroting zijn drie thema's en vijf programma's opgenomen:

Thema's

1. Klimaatadaptatie
2. Duurzaamheid
3. Biodiversiteit

Programma's

1. Bestuur en omgeving
2. Waterveiligheid
3. Voldoende en gezond water
4. Schoon, gezuiverd water
5. Financiën, organisatie en informatie

De inhoud van de thema's en programma's is gebaseerd op het strategische beleid uit het Waterbeheerplan 3 (WBP3), het bestuursprogramma 'Water beweegt ons' en de diverse beleidsplannen die de Algemene Vergadering heeft vastgesteld. De programmabegroting geeft hiermee een overzicht van het actuele beleid. De programmabegroting is de basis voor de uitvoering van de beleidsplannen voor de komende vier jaar. De eerste jaarschijf uit de meerjarenbegroting is de jaarbegroting 2021.

Opzet thema's en programma's

De thema's en programma's hebben een vaste opzet. Het eerste deel gaat in op de vraag: Wat willen we bereiken? In dit onderdeel worden de doelstellingen beschreven. Het tweede deel - Wat gaan we daarvoor doen? - bespreekt de ontwikkelingen die voor het realiseren van de doelstellingen van belang zijn, bijvoorbeeld nieuw beleid of een beleidsintensivering. Het derde deel - Wat mag het kosten? - geeft de netto lasten van het programma weer. Dit laatste onderdeel is niet van toepassing op de thema's. De inhoudelijke uitvoering van de thema's verloopt via de inhoudelijke programma's. Daar is ook de middeleninzet opgenomen. Dit sluit aan bij het Waterschapsbesluit waarin is voorgeschreven dat de middeleninzet in de meerjarenbegroting verdeeld wordt over de programma's.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Per programma worden de betreffende netto lasten aangegeven. Deze programmalasten worden bekostigd uit de algemene dekkingsmiddelen, waarvan de watersysteemheffing en zuiveringsheffing de belangrijkste zijn. De algemene dekkingsmiddelen worden in het overzicht algemene dekkingsmiddelen gegeven.

Paragrafen

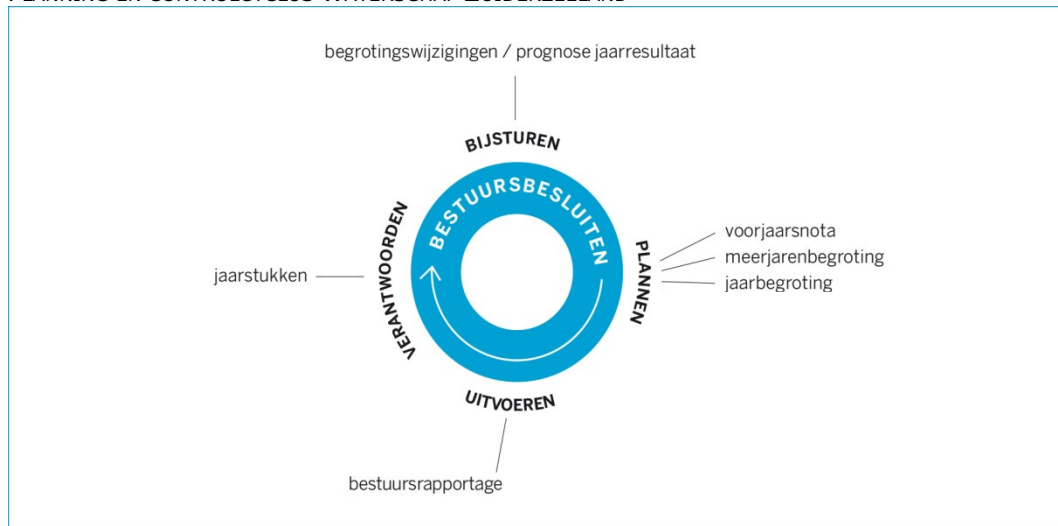
Vanaf 2009 schrijft de wetgeving een twaalfstal paragrafen als verplicht voor. Deze paragrafen zijn in deze begroting opgenomen. De paragraaf bedrijfsvoering komt niet als apart kopje terug, maar is ondergebracht in het programma Financiën, organisatie en informatie. De paragraaf topinkomens komt terug in de jaarrekening. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de programma's. De paragrafen zijn onder een apart kopje in deze programmabegroting opgenomen.

Bestuurlijke planning en control

De sturing binnen Waterschap Zuiderzeeland wordt ondersteund door een planning en control (P&C) cyclus. Het waterschap hanteert daarvoor een bestuurlijk planning en control-model. Dit betekent dat de sturing is georiënteerd op het realiseren van effecten in het beheergebied. Hiermee hangt samen dat de sturing niet primair financieel van aard is, maar juist op inhoud en kwaliteit focust. Dit

vereist dat het bestuur de relatie effect-doel-middel constant in beeld heeft. Waarom willen we dit en waarom willen we niet iets anders? Wat bereiken we hiermee? Prioriteiten kunnen in dit licht worden gesteld. De antwoorden op deze vragen worden in bestuursbesluiten aan het bestuur voorgelegd. De bestuursbesluiten zijn richtinggevend voor de uitvoering van het beleid. Daarnaast is binnen de P&C-cyclus een aantal instrumenten gedefinieerd die op vaste momenten over diverse onderwerpen inzicht geven en aanleiding kunnen zijn voor bijsturing. In onderstaande figuur is schematisch de bestuurlijke planning en controlcyclus weergegeven met de bijbehorende P&C-instrumenten.

PLANNING EN CONTROLCYCLUS WATERSCHAP ZUIDERZEELAND

PLANNING EN CONTROL INSTRUMENTEN IN RELATIE TOT HET BEGROTINGSPROCES:

Instrument	Rol bestuur
Bestuursprogramma / collegeplan	Prioriteren en accenten zetten voor bestuursperiode
Bestuursbesluiten	Sturen en kaders stellen
Voorjaarsnota	Integraal beeld van de meerjarige verwachting op het gebied van beleidsmatige en financiële ontwikkelingen. Kaders stellen voor de komende meerjarenbegroting
Meerjarenbegroting	Vaststellen van de doelen en inzet van het waterschap voor de komende planperiode
Jaarbegroting	Vaststellen van de basis voor de uitvoering van de beleidsplannen en het reguliere beheer in het begrotingsjaar (toetsingskader voor de AV)

De thema's

Thema Klimaatadaptatie

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd effect

De gevolgen van klimaatverandering merken we allemaal. Drogere zomers, maar ook heftiger regenbuien. Dit leidt voor het waterschap tot een opgave. Samen met de gemeenten, GGD en RWS in ons beheergebied verbeteren we de bewustwording, brengen we de effecten van klimaatverandering in beeld en zoeken we naar de optimale manier om klimaatadaptief en waterrobuust te handelen.

Doelstellingen

- Het waterschap vergroot, samen met gebiedspartners, het bewustzijn rondom klimaatverandering en brengt dit ook in praktijk.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Klimaatagenda geeft overzicht van werkzaamheden en keuzes

We moeten ons voorbereiden op grotere weersextremen. Denk hierbij aan verandering in neerslag, maar ook hitte en droogte. Daarnaast staan we voor een groot verduurzamingsvraagstuk. Dit vraagt om nieuwe kennis en mogelijk nieuw beleid. Bij zowel klimaatadaptatie als duurzaamheid werken we aan lange termijn doelen. Het is belangrijk onze ambities en aanpak op deze thema's duidelijk te hebben. Met de klimaatagenda programmeren en prioriteren we onze activiteiten rondom klimaatmitigatie en klimaatadaptatie in de komende jaren.

In 2020 is een groot deel van het voorbereidende werk voor de klimaatagenda uitgevoerd. Naar verwachting stelt de Algemene Vergadering de klimaatagenda in het eerste kwartaal van 2021 vast. Op het gebied van de thema's klimaatadaptatie en duurzaamheid worden nu al veel stappen gezet. Dit is verder uitgewerkt binnen dit thema en het thema duurzaamheid.

Klimaatadaptatie

De opgave voor klimaatadaptatie

Binnen het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie hebben het Rijk, VNG, IPO en UvW afgesproken om in een aantal stappen richting 2050 te komen tot een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van Nederland.

Klimaatadaptatie binnen Zuiderzeeland op de kaart

In 2021 onderzoeken we hoe we binnen ons eigen beleid omgaan met klimaatadaptatie. We verkennen welke verbeteringen mogelijk zijn. Dit doen we onder andere door gebruik te maken van de handreiking Klimaatadaptatie die binnen het KAF is gemaakt. Daarnaast onderzoeken we welke maatregelen mogelijk zijn om het watersysteem naar de toekomst toe nog robuuster te kunnen maken. Deze beide aspecten komen aan de orde in de klimaatagenda die begin 2021 in de Algemene Vergadering wordt behandeld. De uitvoering van de agenda wordt opgepakt via de inhoudelijke programma's.

We kunnen het niet alleen

Werken aan klimaatadaptatie vraagt om een goede samenwerking met de andere partijen in ons gebied; de werkregio Flevoland. Binnen Flevoland werken we binnen het Samenwerkingsverband Klimaatadaptatie Flevoland (KAF) aan de opgaven uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Het Samenwerkingsverband KAF bestaat uit GGD Flevoland, Rijkswaterstaat Midden Nederland, gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Zeewolde en Waterschap Zuiderzeeland. Voor de delen van het beheergebied die vallen onder de gemeente Lemmer en Steenwijkerland zal afstemming worden gezocht met de andere werkregio's waar deze gemeenten onder vallen.

We werken samen aan bewustwording en vergroten samen onze kennis. Klimaatadaptatie is een onderwerp dat een integrale benadering nodig heeft: klimaatadaptatie speelt in wateropgaven en opgaven in de ruimtelijke ordening.

Impulsregeling

In 2021 start de Impulsregeling Klimaatadaptatie. Per werkregio komt er geld beschikbaar voor maatregelen rondom klimaatadaptatie. Aanvragen kunnen de komende drie jaar worden ingediend. Wanneer de aanvraag is goedgekeurd betaalt het Rijk een derde mee. De decentrale overheden in de werkregio maken onderling afspraken over hoe ze de overige 67% financieren.

Van informele naar gestructureerde samenwerking

De samenwerking binnen het Samenwerkingsverband KAF is nu nog informeel. In 2021 maken we een 'programma KAF' waarin we afspraken met elkaar maken over onze samenwerking. Ook de provincie Flevoland betrekken we hierbij. In het programma kijken we naar de ambtelijke en bestuurlijke organisatie van het samenwerkingsverband. We maken ook een programma voor de werkzaamheden die we als KAF willen uitvoeren. Daarbij inventariseren we de maatregelen en projecten die in aanmerking komen voor de Impulsregeling, waar vanaf 2021 aanvragen voor kunnen worden ingediend.

Maatregelen Klimaatadaptatie

- 1 Het waterschap stimuleert een duurzame leefomgeving door inzet van het Budget Klimaatadaptatie en Duurzaamheid.
- 2 Het waterschap verkent hoe we het watersysteem naar de toekomst toe nog robuuster kunnen maken.

Thema Duurzaamheid

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd effect

De wereld om ons heen werkt hard aan de transitie naar een duurzame maatschappij. Afval, energie, broeikasgasemissie, grondstoffen zijn allen centrale onderwerpen in deze transitie en waterschap Zuiderzeeland is hierbij een grote speler. De komende jaren bouwen we samen met onze maatschappelijke partners door aan een duurzaam beheergebied en pakken de verantwoordelijkheid om ons gebied netjes achter te laten voor de volgende generatie. We nemen een actieve houding aan en benutten ook de innovatiekracht van het bedrijfsleven en andere partners. We bieden ruimte voor het genereren van ideeën en stimuleren toepassingsgerichte innovatie die leiden tot meer efficiency, kwaliteit en duurzaamheid.

Doelstellingen

- Het waterschap realiseert CO₂ reductie door een programmatische en integrale aanpak waarbij opties en kansen worden afgewogen op basis van een totaalbeeld van onze bedrijfsvoering.
- Het waterschap stelt realistische tussendoelen op richting een klimaatneutraal waterschap in 2050.
- Het waterschap stimuleert duurzame ontwikkeling door toepassingsgerichte innovaties en handelt ondernemend.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Duurzaam is klimaatneutraal met een minimale emissie broeikasgassen.

In de Nederlandse Klimaatwet is vastgelegd dat Nederland in 2050 haar uitstoot van broeikasgassen met 95% wil terugbrengen. Hoe we dit op nationaal niveau willen bereiken is vastgelegd in het Klimaatakkoord. In het Masterplan Energie hebben we opgenomen dat we als waterschap een bijdrage leveren en aan de slag gaan om in 2050 grotendeels klimaatneutraal te zijn. Dit sluit aan bij het nationale en internationale beleid. In het Klimaatakkoord staat ook een aantal maatregelen in het kader van de circulaire economie. Waterschap Zuiderzeeland onderschrijft de urgentie en heeft de doelen overgenomen. De weg naar een klimaatneutraal Zuiderzeeland en de strategie die we hiervoor gaan toepassen wordt momenteel uitgewerkt in de Klimaatagenda.

OP WEG NAAR EEN KLIMAAT NEUTRAAL WATERSCHAP

De Klimaatagenda is een actualisatie van onze duurzaamheidsdoelstellingen en tussendoelen die worden opgesteld, rekening houdend met de huidige maatschappelijke ontwikkelingen en in samenspraak met onze partners in de regio. Om tussendoelen goed te kunnen monitoren vergroten we ons inzicht in de totale klimaat voetafdruk van onze organisatie. De klimaatagenda wordt begin 2021 in het Algemeen Bestuur behandeld. Na vaststelling van de klimaatagenda wordt de uitwerking hiervan in 2021 zo spoedig mogelijk opgepakt.

Ontwikkelagenda grondstoffen

In het kader van de ontwikkelagenda Grondstoffen wordt in 2021 verder gewerkt aan het opwaarderen van grondstoffen uit de waterketen of het watersysteem. Een drietal grondstoffen is kansrijk binnen onze bedrijfsvoering: maaisel, cellulose, struviet en fosfaat.

Voor maaisel worden mogelijkheden bekeken om dit toe te passen als bodemverbeteraar of voor bouwmaterialen. Het waterschap maakt daartoe deel uit van de grasketen Grassbloxxx.

Op de AWZI Zeewolde vindt onderzoek plaats naar terugwinning van cellulose in combinatie met het vergroten van de zuiveringscapaciteit. De planning is om in de eerste helft van 2021 een voorstel aan het bestuur voor te leggen. Voor de terugwinning van fosfaat kijkt het waterschap samen met HVC en de GR slib naar de mogelijkheden van EHPYRA en TORWASH. Behalve fosfaat kan ook slib als biobrandstof als grondstof beschouwd worden.

Maatregelen Duurzaamheid

- 1 Het waterschap geeft uitvoering aan het innovatieprogramma.

Thema Biodiversiteit

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd effect

Biodiversiteit gaat over het in balans houden van ecosystemen en behouden van de rijkdom aan levende organismen op aarde. Veel assets van het waterschap zijn een drager van biodiversiteit. We vinden het belangrijk om met de uitvoering van onze taken bij te dragen aan het vergroten van de biodiversiteit.

Doelstellingen

- Het waterschap herstelt en vergroot de biodiversiteit binnen het beheergebied

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Biodiversiteitsagenda zorgt voor structurele, gedragen aanpak

De biodiversiteit staat onder druk door menselijk handelen en klimaatverandering. Biodiversiteit omvat het totaalpakket aan levende organismen en systemen, en de interacties daartussen. Ook het handelen van het waterschap heeft effect op de biodiversiteit.

De aandacht voor biodiversiteit is niet nieuw voor het waterschap. De maatregelen binnen de Kaderrichtlijn Water bijvoorbeeld dragen bij aan de verbetering van biodiversiteit. Ook wordt bij de uitvoering van onderhoud soms al herstel of behoud van biodiversiteit meegewogen.

Waterschap Zuiderzeeland wil in alle programma's bijdragen aan het herstellen en vergroten van de biodiversiteit, in zowel landelijk als stedelijk gebied. We streven ernaar dat biodiversiteit onderdeel is van het reguliere werk. Om dit structureel vorm te geven, stellen we een biodiversiteitsagenda op. Door het opstellen van een Biodiversiteitsagenda wordt de bijdrage van het waterschap aan herstel en vergroting van biodiversiteit duidelijk.

De verwachting is dat de agenda biodiversiteit in het eerste kwartaal van 2021 wordt voorgelegd aan de Algemene Vergadering. Breed draagvlak is belangrijk voor de aanpak van biodiversiteit. Hiermee is in het proces rekening gehouden. Met de komst van de biodiversiteitsagenda is er duidelijkheid over de inhoudelijke ambities en maatregelen. Ook is bij vaststelling duidelijk wat de financiële consequenties zijn voor de komende jaren.

De programma's

1. Programma Bestuur en omgeving

1.1. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd effect

Het waterschap heeft de wettelijke taak om te zorgen voor voldoende en schoon water en waterveiligheid. In de uitvoering van deze taken gaat het waterschap weloverwogen om met maatschappelijke belangen en de belangen van derden. Het bestuur van het waterschap handelt open en transparant en staat in verbinding met de samenleving. Kaders worden afgestemd op de opgave en context.

Het waterschap is een flexibele organisatie, die zich actief beweegt in de veranderde omgeving. Het waterschap is actief aan de slag met het leggen van nieuwe verbindingen en het versterken van relaties. De omgeving ziet het waterschap als een inspirerende partner, waarmee men graag wil samenwerken. Het waterschap heeft oog voor de belangen van de omgeving en draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving. Het waterschap streeft naar een toekomstbestendige ruimtelijke inrichting van het beheergebied.

Doelstellingen

- Het waterschap gaat weloverwogen en transparant om met maatschappelijke belangen.
- Het waterschap is een herkenbare en betrokken partner in de samenleving en creëert maatschappelijke meerwaarde.
- Het waterschap is een open, transparante en betrouwbare overheidsorganisatie.
- Het waterschap is voorbereid op calamiteiten bij waterkeringen en op situaties met (dreigende) wateroverlast.
- Het waterschap levert een bijdrage aan het vergroten van de belevingswaarde van het watersysteem.
- Het waterschap werkt aan het versterken van het waterbewustzijn.
- Vanuit de rol van vergunningverlener en toezichthouder werken we in de geest van de Omgevingswet.
- Water wordt vroegtijdig en integraal meegenomen in ruimtelijke planprocessen.

1.2. WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Samenwerken, besturen: midden in de maatschappij

We werken hard aan verdere optimalisaties van het bestuurlijk proces. Hierbij worden de aanbevelingen van een recent uitgevoerd onderzoek naar het bestuurlijk proces betrokken.

Bij de uitvoering van ons beleid richten we ons niet enkel op een goede technisch inhoudelijke uitvoering, maar hebben voortdurend oog voor maatschappelijke meerwaarde en de effecten ervan. We werken samen en bieden ruimte aan initiatieven vanuit de samenleving. Bijvoorbeeld als het gaat om het aanpakken van de klimaatopgaven. Het is daarbij van belang om als bestuur midden in de maatschappij te staan en in samenwerking de doelen te realiseren.

De samenwerkingsstrategie zal praktische handvatten bieden voor het kunnen maken van afwegingen. De verdere uitwerking van opgaven waarbij samenwerking aan de orde is, komt terug in de Watervisie en het Waterbeheerprogramma.

Het nieuwe Waterbeheerprogramma geeft een nieuwe basis

De planperiode van het huidige Waterbeheerplan loopt van 2016 tot en met 2021. Met de komst van de nieuwe Omgevingswet, zijn de waterschappen verplicht om een Waterbeheerprogramma op te stellen. Als opstap naar het nieuwe Waterbeheerprogramma, is het afgelopen jaar gewerkt aan een Watervisie. Hierin verbinden we maatschappelijke thema's met onze wateropgaven. Het is een schets van de ontwikkelingen die op ons afkomen, en vormt daarmee een uitnodiging om intern en extern met elkaar in gesprek te gaan over gedeelde opgaven.

In 2021 werken we dit verder uit in het nieuwe Waterbeheerprogramma. Het Waterbeheerprogramma bestaat uit onze korte termijn doelen (planperiode), uitgewerkt in beleidsvoornemens en een aanpak op hoofdlijnen. Het vormt daarmee de basis van ons werk voor de komende jaren.

Op koers naar de Omgevingswet

Omgevingswet uitgesteld: invoering op 1 januari 2022

De invoering van de nieuwe Omgevingswet is verzet naar 1 januari 2022 vanwege de coronacrisis en het niet tijdig beschikbaar zijn van het Digitale Stelsel Omgevingswet, de voorziening om digitaal samen te werken. Het doel van de Omgevingswet is om het initiatiefnemers makkelijker te maken om toestemmingen aan te vragen en te krijgen én tegelijk de lokale overheden meer ruimte te geven tot maatwerk.

Op het gebied van regelgeving wordt het uitgangspunt dat iets mag, tenzij het niet past binnen de gestelde wettelijke of regionale kaders. Om dit te bereiken, wordt het aantal regels gereduceerd en worden uitgangspunten herzien. Om de opgaven vanuit de Omgevingswet te ondersteunen, is een vergaande ICT-operatie nodig, het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Deze ontwikkeling op het gebied van ICT is verder toegelicht in paragraaf 5.2 van deze Meerjarenbegroting. Met de komst van de Omgevingswet krijgen inwoners en initiatiefnemers een grotere participerende rol.

De uitdagingen zijn groot, maar de implementatie biedt ook kansen om onze waterbelangen proactief onder de aandacht te brengen bij inwoners, bedrijven, natuurterreinbeheerders en medeoverheden.

Omgevingsbewuste vergunningverlening, toezicht en handhaving

Slim samenwerken is bij de taakuitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van groot belang. In het voorbereidend jaar op de Omgevingswet wordt nog meer de samenwerking opgezocht met inwoners, belangenorganisaties, collega waterschappen en andere mede-overheden, medeoverheden, waarbij de digitale samenwerking centraal staat. In het bijzonder is er aandacht voor de samenwerking met de Omgevingsdienst, de provincie en de gemeenten, die belangrijke samenwerkingspartners voor het waterschap zijn (o.a. omgevingstafels) en die voor een groot deel het beleid bepalen op het gebied van de indirecte lozingen.

Het aansluiten van onze lokale systemen op de landelijke voorziening van het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) moet in 2021 gerealiseerd zijn. Om vergunningaanvragen en meldingen af te kunnen handelen met het DSO zijn de processen van VTH gedigitaliseerd en is een DSO-proof zaakstelsel (Powerbrowser) geïmplementeerd. De nieuwe Waterschapsverordening (voorheen de Keur-verordening), met meer lokale regels voor het VTH domein, wordt in 2021 voorgelegd aan de Algemene Vergadering en vertaald naar toepasbare regels in de DSO. De uitdaging is om de regels en instrumenten zo op te stellen en te actualiseren, dat ze gemakkelijk toegankelijk en toepasbaar zijn in het DSO. Op basis van de nieuwe Waterschapsverordening wordt in 2021 ook een nieuwe legesverordening opgesteld en ter besluitvorming aan de AV voorgelegd. Hierbij zal in het bijzonder aandacht zijn voor de hoogte van de leges en de mate van kostendekkendheid.

Het leren werken met de Omgevingswet wordt in verschillende pilots vormgegeven. In Oosterwold wordt, in samenwerking met de gemeente Almere, praktijkervaring opgedaan met de vereenvoudiging en het versnellen van de procedures. Andere pilots die in het kader van de Omgevingswet worden uitgevoerd zijn het afgeven van parapluvergunningen (één vergunning waarin meerdere vergunningsplichtige zijn geregeld) voor laag risico-activiteiten en digitale dienstverlening in de vorm van een front office en digitaal spreekuur.

Voor toezicht en handhaving wordt in 2020 de toepasbaarheid van nieuwe en bestaande technologieën onderzocht. In 2021 worden pilots gestart om te bepalen in hoeverre satellietbeelden en technologische ondersteuning (van sensoren) informatie kan opleveren die ondersteunend is aan toezicht en handhaving.

Kwaliteit VTH op orde

Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn indicatoren vastgesteld door het college van Dijkgraaf en Heemraden, die gemonitord worden op effectiviteit. Het doel is om beter inzicht te krijgen in de effectiviteit van de vergunningverlening en het toezicht. In de Wet

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving ligt vast dat overheden met VTH-taken moeten voldoen aan kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Deze kwaliteitscriteria gaan in op de kritieke massa en procescriteria. Door de veranderende omgeving is slimmer samenwerken en bijsturing binnen de taakuitoefening van VTH nodig om blijvend aan de kwaliteitscriteria te kunnen voldoen.

Maatregelen Regelgeving, vergunningverlening en handhaving

- 1 In de periode tot aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2022 starten pilots om te leren werken met de Omgevingswet.
- 2 Binnen het gedachtegoed van de Omgevingswet gaan we op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving de komende jaren de samenwerking met de gemeenten en de omgevingsdienst intensiveren.
- 3 Het waterschap onderzoekt en start pilots met (nieuwe) technologieën die ondersteunend kunnen zijn aan de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Crisisorganisatie bouwt verder aan professionalisering en samenwerking

Calamiteitenzorg

De organisatie heeft in 2020 vier calamiteiten meegemaakt waarvan twee calamiteiten gedurende een lange periode impact hebben (gehad). Het ging daarbij om het veiligheidslek in Citrix en de gevolgen van het coronavirus. De leerpunten vanuit deze calamiteiten geven aanleiding om de werkwijze van de calamiteitenorganisatie verder te optimaliseren. Zo wordt beoordeeld hoe gewerkt kan worden in het geval ICT ondersteuning uitvalt en hoe er op afstand het beste besluiten kunnen worden genomen. Deze (continue) verbeteringen worden verwerkt in planvorming. De planvorming wordt de komende periode beoefend met als doel een gelijkwaardig partner te blijven voor de veiligheidsregio.

Het verschuiven van een grootschalige oefening met het thema 'water en evacuatie' van 2020 naar 2021 is niet mogelijk gebleken, aangezien de veiligheidsregio Flevoland dan thema's beoefent die niet water gerelateerd zijn. De veiligheidsregio heeft wel toegezegd om in 2021 een zogenaamde table-top oefening te houden op bestuurlijk niveau met het thema water en evacuatie. In plaats van de grootschalige oefening wordt er voor gekozen om vanuit Zuiderzeeland in 2021 zelf een kleinere praktijkoefening te organiseren. Hierbij wordt geoefend met het Netcentrisch werken en de afstemming op de verschillende niveaus met de veiligheidsregio. Dit gebeurt via simulatie of met een select aantal deelnemers van de veiligheidsregio.

Samenwerking met zes waterschappen

Waterschap Zuiderzeeland neemt deel aan het Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden Nederland (PCWMN). Met het PCWMN wordt toegewerkt naar verdere professionalisering en meer eenheid tussen de zeven verschillende calamiteitenorganisaties. De mogelijkheden om taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de rollen gelijk te trekken, wordt onderzocht en werkwijzen worden zo veel mogelijk op elkaar afgestemd. Hierdoor wordt vervanging en het wederzijds ondersteunen eenvoudiger. In 2021 vindt een grote oefening plaats waaraan alle zeven PCWMN waterschappen deelnemen.

Maatregelen Calamiteitenzorg

- 1 Het waterschap zorgt voor actuele bestrijdings- en calamiteitenplannen. Jaarlijks voert het waterschap meerdere opleidings-, trainings- en oefenactiviteiten uit.

Gebiedsontwikkelingen

Ons beheergebied blijft in ontwikkeling. Medeoverheden, terreinbeheerders en private partijen initiëren een grote verscheidenheid aan plannen die van invloed kunnen zijn op de waterhuishouding en de veiligheid tegen overstrooming in ons beheergebied. Via advisering, toetsing en vergunningverlening borgt waterschap Zuiderzeeland het waterhuishoudkundig functioneren van de polders, nu en op langere termijn.

Er is ruwweg onderscheid te maken in twee categorieën plannen. Allereerst de idee- en visievorming, vaak op grotere schaal, in een heel vroeg stadium van mogelijke ontwikkelingen. Daarnaast zijn er plannen die al concreter worden uitgewerkt, als opstap naar de realisatie.

De komende jaren zullen grote verkenningen rondom de woningbouwopgave in ons beheergebied (100.000 woningen) als ook de energietransitie en grote economische ontwikkelingen onze aandacht vragen. In deze eerste fase van planprocessen zetten we in op advisering, om onze waterbelangen te borgen en te zoeken naar mogelijkheden om de ontwikkeling met eigen wateropgaven te verbinden. We maken daarbij bewuste afwegingen bij welke trajecten we wel en niet (of minder intensief) aansluiten.

De uitgewerkte plannen, zoals wijkuitbreidingen, toetsen we om te zien hoe het plan rekening houdt met onze waterbelangen. Eerst in de watertoets, ten slotte als bevoegd gezag via watervergunningen.

Speciaal project: Oosterwold

Vanuit heldere kaders en rollen geven we invulling aan waterbeheer en afvalwaterbehandeling in Oosterwold

De planning is dat eind 2020 door de AV kaders worden gesteld voor de afvalwaterbehandeling en het waterbeheer in Oosterwold. Het gaat dan om inhoudelijke kaders en de rol van het waterschap. Het streven is deze eind 2020 / begin 2021 vast te leggen in een nieuwe Samenwerkingsovereenkomst (SOK) water met de gemeente Almere en de gebiedsorganisatie Oosterwold. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van de ervaringen en inzichten die de afgelopen jaren zijn opgedaan. In de periode 2021–2024 wordt deze SOK water uitgevoerd. Het hoofddoel is gezond en veilig water, waarbij zo goed mogelijk wordt aangesloten bij het gedachtegoed van de organische ontwikkeling. Daarbij wordt ook gestreefd naar een duurzame gebiedsontwikkeling, onder andere in de vorm van circulariteit binnen het gebied Oosterwold. Het waterschap bekijkt welke rol hierbij passend is

Oplossen problemen met afvalwaterzuivering in de huidige ontwikkelingsfase

Oosterwold wordt gefaseerd ontwikkeld. In het gebied (fase 1A) dat nu in ontwikkeling is, wordt het afvalwater gezuiverd door de bewoners zelf, de zogenaamde IBA's. Een deel van de IBA's voldoet op dit moment niet aan de normen in de vergunning. Het streven is dat deze problemen in 2021 zijn opgelost. Hier wordt hard aan gewerkt door de gemeente, leveranciers en bewoners.

Voor de IBA-systemen waar, op basis van eerdere bezoeken, een handhavingstraject is gestart blijft de opschorting van de handhaving (voorlopig) van kracht tot het moment dat de gemeente Almere heeft besloten hoe zij met de inzamelplicht van huishoudelijk afvalwater omgaat.

Als de problemen niet zijn opgelost in 2021 komen alternatieven in beeld waarbij het afvalwater geloosd gaat worden op de riolering, waarna het afvalwater zal worden gezuiverd in een nog te ontwikkelen afvalwaterzuivering in Oosterwold of op de bestaande AWZI Almere.

Voorbereiden van afvalwaterzuivering volgende ontwikkelingsfase

De planning is om eind 2020 met de gemeente afspraken te maken over de zuivering van afvalwater voor de volgende fase van de gebiedsontwikkeling (fase 1B). Dit kan een zuivering in het gebied Oosterwold zijn of centrale zuivering van het afvalwater op de AWZI Almere. In 2021 wordt de gekozen variant voorbereid en vervolgens zo spoedig mogelijk daarna gerealiseerd. De rol van het waterschap is afhankelijk van de nog te kiezen variant en de besluitvorming door de Algemene Vergadering eind 2020.

Voorbereiding van de ontwikkelfase in Zeewolde

Oosterwold ligt in de gemeenten Almere en Zeewolde. Op dit moment vindt de ontwikkeling op het grondgebied van Almere plaats (fase 1A en 1B). In 2021 wordt gestart met de voorbereiding van de ontwikkeling van Oosterwold op het grondgebied van Zeewolde (fase 2). Het waterschap is hierbij ambtelijk en bestuurlijk intensief betrokken. Afgesproken is dat de geleerde lessen op het gebied van afvalwater en oppervlaktewater worden meegenomen bij de ontwikkeling van fase 2. In dit gebied wordt verwacht dat de bodem de komende decennia flink daalt. In 2021 wordt onderzocht wat dit betekent voor de ontwikkeling van het gebied.

Omgevingswet gericht vergunningen verlenen, toezicht houden en handhaven in Oosterwold
Door uitstel van de Omgevingswet blijven we in 2021 op dezelfde wijze het watersysteem (waterbergingen) en lozingen reguleren. De verwachting is dat de regulering vanaf 2022 meer risicogestuurd zal plaatsvinden, waarbij vergunningen plaatsmaken voor meldplichten. Deze meldplichten zijn legesvrij.

De focus voor toezicht en handhaving blijft gericht op de juiste aanleg van de waterberging en de naleving van de goede werking van het IBA-systeem. Naast controles op afvalwater wordt ook gecontroleerd op de aspecten watersysteem / berging en eventueel grondwateronttrekkingen. De resultaten van het afvalwateronderzoek worden gedeeld met de bewoner en waar mogelijk met de leverancier van het systeem. Zo nodig wordt actie gevraagd van de bewoner of leverancier. De in 2020 uitgevoerde monitoring/controles in Oosterwold geven op dit moment geen aanleiding voor een handhavingstraject.

Voor de vergoeding van kosten van de extra inzet vanuit het waterschap voor Oosterwold, wordt voor 2021 en verder ingezet op voortzetting van de huidige afspraken.

Maatregelen Gebiedsontwikkelingen

- 1 Samen met medeoverheden geeft het waterschap vorm aan de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie.
- 2 Het waterschap evalueert in een continu proces het waterkader, met speciale aandacht voor klimaatadaptatie.
- 3 Het waterschap streeft naar tijdig signaleren van en inspelen op ruimtelijke initiatieven.

Nederlandse water kennis over de grens

In 2020 is het Blue Deal Awash Partnership Program (Ethiopië) verder gegaan met de uitvoering. Samen met de andere betrokken waterschappen zijn, ondanks Corona, stappen gezet om onze doelen van het project te bereiken. We richten ons onder andere op regulering van vervuiling, implementatie van een stroomgebied beheerplan, bevorderen van samenwerking en het opzetten van informatiesystemen. In 2021 zullen drie young experts (één Nederlandse en twee lokale) actief zijn binnen onze Blue Deal projecten. Daarnaast gaat veel aandacht uit naar het uitvoeren van ons Fonds Duurzaam Water project 'Valuing Water in the Awash'. In Ethiopië is jaarlijks sprake van droogte en watertekort. In dit project werken we samen met partners aan informatiesystemen, regulering en heffing, vasthouden van water, efficiëntere irrigatie en het organiseren van kleine kwetsbare boeren. Zo dragen we bij aan een meer rechtvaardige waterverdeling tussen boven- en benedenstroomse (agrarische) gebruikers en proberen we het aantal watergerelateerde conflicten te verminderen.

Haile Mariam Dimma (81 jaar) is voor zijn oogst niet meer afhankelijk van regen, nu de overheid een kanaal naar de Awash rivier heeft gegraven. Hij verbouwt o.a. koffie, papaya, mango en bananen.

Waterschap Zuiderzeeland ondersteunt in Indonesië een lokale overheid bij de uitvoering van Safely Managed Sanitation (SMS). We doen dit binnen een Water Friendship Link die loopt tot medio 2022. Vanuit de behoefte om te werken aan concrete resultaten wordt op dit moment gekeken naar de vraag hoe betrokken partijen hun rol het beste kunnen invullen, mede gelet op de huidige coronasituatie. Dit zou ertoe kunnen leiden dat de samenwerking meer vraaggestuurd wordt ingericht. Het college besluit in het najaar 2020 over de werkwijze voor de rest van de samenwerkingsperiode. De huidige verwachting is dat er na 2022 geen vervolg komt op deze samenwerking.

In Colombia zijn wij actief op duurzaam dijkbeheer en registratie, vergunningverlening, risicogericht toezicht en handhaving van industriële afvalwaterlozingen. Wij doen dit op verzoek van andere waterschappen, binnen het Latijns Amerika Platform (opgezet door een aantal waterschappen) en een Blue Deal Inspiragua Partnerschap.

Al deze projecten zijn gesubsidieerd en stellen ons in staat om te werken aan het overkoepelende doel van internationale samenwerking: "meer impact realiseren op de VN Sustainable Development Goals (VN SDG) voor water". Wij doen dit in samenwerking met andere waterschappen, onder de vlag van Dutch Water Authorities (DWA). Via 16 partnerschappen helpen de waterschappen zo circa 20 miljoen mensen in 40 stroomgebieden over de hele wereld.

Maatregelen Internationale samenwerking

- 1 Het waterschap draagt actief bij aan de VN Sustainable Development Goal voor water, vooral op het vlak van integraal waterbeheer, good governance en sanitatie.
- 2 Het waterschap is in de komende planperiode via de Dutch Water Authorities betrokken bij meerdere (lopende) partnerschappen en projecten in verschillende stroomgebieden verspreid over de wereld.

Ondanks 1,5 meter afstand is het waterschap dichtbij

Ook in 2021 is de communicatiestrategie het kader voor de manier waarop medewerkers en bestuurders van Waterschap Zuiderzeeland communiceren. Daarbij is de verbetering van onze dienstverlening een belangrijk uitgangspunt. Door corona en de 1,5 meter afstand verandert de manier waarop we met elkaar en met onze omgeving communiceren. Hoe blijven we zichtbaar? Hoe kan onze omgeving invloed uitoefenen op ons beleid? Wat kunnen we voor onze omgeving betekenen? Hoe doen we dat? Kortom: communicatie gericht op dienstverlening, het vergroten van waterbewustzijn bij inwoners en bedrijven, een optimaal democratisch proces en een aantrekkelijke werkgever zijn.

Naast de verdere ontwikkeling van de (online) dienstverlening van Waterschap Zuiderzeeland, werken we aan een plan van aanpak voor arbeidsmarktcommunicatie en een vernieuwde educatiestrategie. We haken aan bij de landelijke aanpak voor crisiscommunicatie en werken aan de geschiedschrijving van Waterschap Zuiderzeeland. In ons jubileumjaar in 2025 ligt er een uitgave die de hoogtepunten van onze waterschapsgeschiedenis bevat. Daarnaast staat in deze uitgave een omschrijving hoe het waterbeheer in ons gebied werkt. Hiervoor maken we in 2021 een plan van aanpak met een overzicht welke onderdelen wanneer klaar moeten zijn. Zo kunnen we met het eerste deel van de jubileumuitgave starten.

Een foto uit de film "Water spreekt"

We blijven ook werken aan het vergroten van het waterbewustzijn van inwoners en organisaties. Dit doen we door te communiceren over wat we als waterschap doen en wat inwoners en organisaties zelf kunnen doen. Denk hierbij aan hoe we bijvoorbeeld invulling geven aan een duurzaam en kostenverantwoord waterschap. En wat inwoners en organisaties kunnen doen om de effecten van klimaatverandering (wateroverlast en droogte) te verkleinen en de waterkwaliteit te verbeteren. Hiervoor zetten we verschillende communicatiemiddelen en -kanalen in. Daarnaast faciliteren we de organisatie om een communicatief en omgevingsbewust waterschap te zijn.

Maatregelen Communicatie

- 1 Het waterschap geeft uitvoering aan de communicatiestrategie.
- 2 Eind 2024 is de geschiedschrijving van het waterschap op orde.

Speciale investeringen

Hieronder is voor de speciale investeringen die in de planperiode (gaan) lopen een toelichting opgenomen.

Speciale investering		Programma		Financieel	Planning
Windpark Hanze		Algemeen		Verstrekking achtergestelde lening (Max. € 10 mln, waarvan € 1,8 mln gerealiseerd)	2018-2023
Onderzoeksfase	X Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase		Nazorgfase	Afgerond
<p>In september 2020 is de vergunning voor de realisatie van Windpark Hanze onherroepelijk geworden na de (positieve) uitspraak van de Raad van State. In 2021 zal daarmee de focus komen te liggen op het bereiken van "financial close" voor Windpark Hanze. Dit is het moment waarop alle benodigde contracten voor de realisatie van het Windpark rond zijn. Het gaat dan onder andere om de contracten met aannemers voor realisatie van de turbines, de realisatie van de netaansluiting (via de hiervoor opgerichte projectentiteit "Gesloten Distributiesysteem Groen B.V."), de verkoopcontracten van de opgewekte energie en de contracten met de bank rondom de financiering van het gehele windpark.</p> <p>Waterschap Zuiderzeeland heeft afnamerechten op de stroom van Windpark Hanze. In de aanloop naar financial close wordt ook onderzocht op welke manieren Zuiderzeeland het beste gebruik kan / wil maken van deze afnamerechten. Dit betreft een complex vraagstuk. Het onderzoek hiernaar is reeds in 2020 gestart.</p> <p>Na het bereiken van financial close zal gestart worden met de bouw. Voor de realisatie zijn goede afstemming en samenwerkingsafspraken nodig met de overige windparken binnen Windplan Groen.</p>					

1.3. WAT MAG HET KOSTEN?

Overzicht netto lasten programma

In onderstaande tabel zijn de netto lasten opgenomen die aan het programma Bestuur en omgeving verbonden zijn.

Tabel 1.1 Netto lasten programma Bestuur en omgeving (bedragen in miljoenen euro's)

Jaar	Bedrag
Realisatie 2019	10,9
Begroting 2020	10,9
Begroting 2021	11,3
Raming 2022	11,5
Raming 2023	11,8
Raming 2024	11,6

In de onderstaande tabel worden de mutaties voor de jaren 2021-2024 ten opzichte van het basisjaar 2020 inzichtelijk gemaakt. De netto lasten van het programma Bestuur en omgeving komen voor 60% ten laste van de watersysteemtaak en 40% ten laste van de zuiveringstaak.

Tabel 1.2 Mutaties netto lasten programma Bestuur en omgeving jaren 2021-2024 (bedragen in miljoenen euro's)

Mutaties	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Netto lasten basisjaar 2020	10,9	10,9	10,9	10,9
Afbouw inzet Oosterwold	- 0,1	- 0,1	- 0,1	- 0,1
Afloop inzet bestemmingsreserve voor bestuursprogramma	0,4	0,4	0,4	0,4
Afbouw versnelling assetmanagement en inzichtelijk maken bestuurlijke keuzes	- 0,1	- 0,1	- 0,1	- 0,1
Afloop Bestuursprogramma	-	-	-	- 0,4
Bijdrage RES	0,1	0,1	0,1	0,1
Inflatie- en loonontwikkeling	0,1	0,3	0,5	0,7
Halvering budget RKC	0,0	0,0	0,0	0,0
Diversen	0,0	0,0	0,1	0,1
Netto programmalasten	11,3	11,5	11,8	11,6

Investeringsen

Voor het programma Bestuur en omgeving zijn geen investeringen voorzien in deze planperiode.

2. Programma Waterveiligheid

2.1. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd effect

In het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland is de waterveiligheid gewaarborgd, zodat onze inwoners veilig kunnen wonen, werken en recreëren.

Doelstellingen

- Alle waterkeringen in het beheergebied zijn en blijven in goede staat.
- De regionale buitendijkse keringen voldoen aan de provinciale veiligheidsnorm uit de Verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland. Vier jaar na de wettelijke verankering van de Deltabeslissing Waterveiligheid voldoet de Knardijk aan de provinciale veiligheidsnorm.
- Het waterschap beschikt over een goed kader om te beoordelen welke activiteiten op en rond de dijken verenigbaar zijn met het belang van waterveiligheid.
- Uiterlijk in 2021 is de Deltabeslissing Waterveiligheid in Flevoland geïmplementeerd.
- Uiterlijk in 2021 is de versterkingsopgave op basis van de toetsing in 2011 opgenomen in het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma.

2.2. WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Verkenning IJsselmeerdijk in volle gang

In juni 2020 heeft de Algemene Vergadering de kaders voor HWBP-projecten vastgesteld en het krediet voor de verkenningsfase van de IJsselmeerdijk vrijgegeven. In de verkenningsfase stellen we alternatieven op en wegen deze af. We onderzoeken innovatie- en meekoppelkansen en bekijken zorgvuldig de duurzame mogelijkheden (emissiebeperking, circulariteit van grondstoffen en biodiversiteit). Begin 2021 is het afwegingskader klaar. Daarin beschrijven we hoe we versterkingsalternatieven beoordelen. In mei 2021 kiezen we de kansrijke alternatieven die we verder onderbouwen. In 2021 bepalen we ook de aanbestedingsvorm. Participatie is verweven gedurende dit hele proces. Bij alle stappen betrekken we de omgeving met inloopbijeenkomsten en thematafels (recreatie, natuur en economie). Naar verwachting weten we in 2022 welk alternatief het wordt en nemen we de voorkeursbeslissing. Daarna start de planuitwerkingsfase. Als deze is afgerond start volgens planning in 2024 de realisatie van de versterking.

Drontermeerdijk in 2021 versterkt

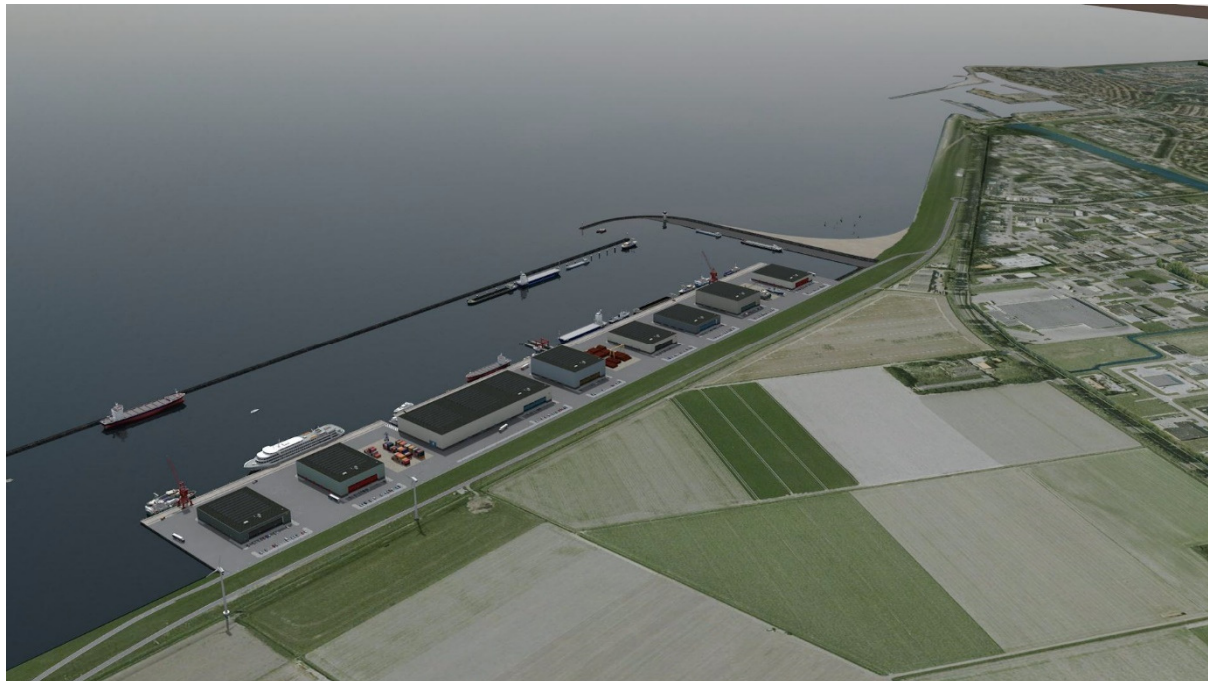
Het versterken van de Drontermeerdijk is in volle gang. De zettingsperiode van zand en klei op de dijk is al gevorderd. Vermeldenswaardig is dat de aannemer (nog) schoner materieel inzet dan contractueel overeengekomen. Het eerste stukje van de nieuwe N306 is gerealiseerd en in maart 2021 is de dijk en de hele N306 op de dijk gereed en rijden de auto's over de nieuw aangelegde weg. Het laatste deel, de aansluiting van de Stobbenweg, staat in het derde kwartaal van 2021 gepland. Daarmee zijn alle aansluitingen op de dijk klaar. De administratieve afronding met het ministerie is in januari 2022 voorzien.

Plan en aanbesteding Maritieme servicehaven in 2021 klaar

De toekomstige Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF) draagt bij aan het oplossen van de waterveiligheidsopgave voor de Zuidermeerdijk. De golfbreker van de haven wordt aangewezen als primaire waterkering en krijgt, naast een nautische functie, daarmee ook een waterveiligheidsfunctie. We ontvangen hiervoor een subsidie van het

Hoogwaterbeschermingsprogramma. Provinciale Staten stellen naar verwachting in 2020 een nieuw Inpassingsplan vast voor de haven. Onze HWBP-subsidieaanvraag ligt nu al op de plank. We dienen deze aanvraag in zodra het provinciale inpassingsplan onherroepelijk is. In 2021 zal de aanbestedingsprocedure worden doorlopen door de provincie.

Almere Duin

De dijkreconstructie is onderdeel van een gebiedsontwikkeling uitgevoerd door gemeente Almere. Deze reconstructie bestaat uit drie delen van elk een kilometer: een noordelijk-, midden- en zuidelijk deel. De gemeente verwacht in 2021 een Projectplan/besluit Waterwet van het zuidelijke deel. Zij starten de uitvoering van de dijkreconstructie met een zandige inrichting van de openbare ruimte in 2022. Op het noordelijke deel wordt in 2021 gestart met de verkenningsfase. In de latere jaren stellen zij, net als bij het zuidelijk deel, een projectbesluit op. In de reconstructie denkt het waterschap mee in oplossingen die goed zijn voor de gemeente maar ook goed zijn voor de waterveiligheid.

Daarnaast start in 2021 de uitvoering van een proefvak van het middendeel waarbij 100 meter openbare ruimte wordt ingericht. De inrichting bestaat onder andere uit het bekleden van de dijk met stenen en het overdekken ervan met een zandige inrichting. Hierop worden vervolgens paden en een weg aangelegd en beplanting aangebracht.

Wachten op financiering fiets- en inspectiepad op Zwartemeerdijk

Gemeente Noordoostpolder is bezig met het verkrijgen van subsidie/bijdragen om de financiering van het fiets- en inspectiepad op de Zwartemeerdijk volledig rond te krijgen. Hierbij onderzoekt gemeente Noordoostpolder de mogelijkheid van een bijdrage van het Rijk (vanuit de Erfgoeddeal) en vanuit leadersubsidie. De Algemene Vergadering heeft de keus gemaakt om een eindtermijn mee te geven aan de financiële bijdrage vanuit het waterschap.

Gemeente Noordoostpolder heeft de intentie uiterlijk 2021 het investeringsbudget te besteden aan de aanleg van het fiets- en inspectiepad op de Zwartemeerdijk. Eind 2021 wordt door het waterschap beoordeeld of deze verwachting gerealiseerd is en besluiten we of het budget aan de gemeente wordt overgemaakt.

Maatregelen Keringen - Projecten

- 1 In 2021 wordt een besluit genomen over het al dan niet aanwijzen van kades als overige kering.
- 2 Het waterschap heeft uiterlijk in 2022 de Drontermeerdijk versterkt.
- 3 Het waterschap rondt in 2022 de verkenningsfase van de IJsselmeerdijk af.

Landelijke Beoordeling Overstromingskansen (LBO-1)

Het wordt een belangrijk jaar voor het beoordelen van primaire keringen. In 2021 staan drie trajecten op de planning om beoordeeld te worden. Vervolgens worden deze beoordelingen ingediend bij de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Halverwege 2022 moeten alle trajecten beoordeeld zijn. Daarmee houden we ons aan de landelijk afspraak: een veiligheidsbeeld op 1-1-2023. Na deze datum start direct de volgende landelijke beoordelingsronde (LBO-2). Deze loopt door tot 2035. In 2021 formuleren we een strategie hoe om te gaan met deze nieuwe beoordelingsronde. Zodra we de strategie geformuleerd hebben leggen we dit voor aan de Algemene Vergadering.

Evaluatie (mede)gebruik beleid

Het beleid primaire keringen en regionale buitendijkse keringen is opgesteld in de periode 2008 tot en met 2013. Het betreft bijvoorbeeld het beleid voor bouwen, windmolens, kabels en leidingen, beplantingen van de primaire waterkeringen. Het beleid geeft duidelijkheid aan gebruikers en initiatiefnemers van ontwikkelingen op, in of nabij waterkeringen waar zij rekening mee moeten houden. Komend jaar onderzoekt het waterschap of het beleid nog voldoet, actueel en toepasbaar is.

Biodiversiteit keringen

In 2020 is een onderzoek uitgevoerd naar de potentie en vergroting van de biodiversiteit op keringen. In 2021 kijken we naar de mogelijkheden om de biodiversiteit daadwerkelijk te vergroten en wat dat voor consequentie heeft. Deze maatregelen en consequenties worden opgenomen in de nog vast te stellen biodiversiteitsagenda en ingebed in de programma's.

Maatregelen Primaire keringen - nieuwe normering

- 1 Uiterlijk in 2022 heeft het waterschap alle urgente primaire waterkeringen beoordeeld op basis van de nieuwe veiligheidsnormen en heeft het waterschap een voorlopig veiligheidsbeeld over de minder urgente primaire keringen. Op basis daarvan brengt het waterschap indicatief de hieruit voortvloeiende opgave in beeld.

Status kades bepaald

In het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland liggen drie kades die bij hevige neerslag wateroverlast in het achterliggende gebied voorkomen. We willen een afgewogen keuze maken of we deze kades de functie (overige) kering willen geven. Als de kades als kering worden aangemerkt kan het waterschap de instandhouding en het beheer borgen. De Algemene Vergadering wordt in 2021 een voorstel aangeboden over het al dan niet aanwijzen van de kades als overige kering.

Maatregelen Regionale keringen

- 1 Uiterlijk in 2021 evalueert het waterschap het waterschapsbeleid en de beleidsregels voor de regionale buitendijkse keringen.

Beheer en onderhoud

Het reguliere beheer en onderhoud van onze waterkeringen pakken we planmatig aan. We onderhouden onze waterkeringen door te maaien, stortsteen bij te storten, dijkbekleding te vervangen en drainage door te spuiten. Later deze begrotingsperiode, in 2024, starten we met de vervanging van dijkdrainage. De werkzaamheden zijn afgestemd met de lopende of komende versterkingswerken. Daarmee wordt voorkomen dat onderhoud wordt gepleegd op dijken die spoedig versterkt worden. Een deel van het onderhoud blijft echter nodig, ook al gaat de dijk binnenkort op de schop. De volgende werkzaamheden zijn gepland in 2021:

Werkzaamheden	Locatie in 2021
Herzetten steenbekleding	Zuidermeerdijk en Westerveerdijk
Storten van stortsteen	Noordermeerdijk en mogelijk de IJmeerdijk
Afrastering vervangen	Bremerbergdijk
Doorspuiten drainage	Noordelijk Flevoland: Vanaf Urk tot de Voorsterluis Oostelijk Flevoland: IJsselmeerdijk
Detailinspectie steenbekleding	Ketelmeerdijk, IJsselmeerdijk, Noordermeerdijk, Zuidermeerdijk (tussen Ketelbrug en Schokkerhaven), Ramsdijk
Detailinspectie asfaltbekleding	Eemmeerdijk
Duikinspectie	Gemaal Smeenge en Voorsterluis
Damwand vervangen	Vollenhoverkanaal

Vermeldenswaardig is de duikinspectie die we in 2021 gaan uitvoeren. We inspecteren onder water de waterkerende functie van gemaal Smeenge en de Voorstersluis, waarbij we letten op de steenbekleding onder water, damwanden, terugslagkleppen en de inlaatduikers.

Staat van buitendijkse loswallen in beeld in 2021

Het waterschap beheert 14 buitendijkse loswallen. Deze loswallen worden gebruikt voor overslag van goederen en materialen en soms voor recreatie. In 2021 leggen we de Algemene Vergadering een loswallenplan voor. In dat plan beschrijven we welke loswallen in stand blijven en wanneer we deze loswallen gaan onderhouden

Maatregelen Beheer en onderhoud

- 1 Uiterlijk in 2021 evalueren en waar nodig aanpassen van het beleid waterkeringen en medegebruik.
- 2 Het waterschap voert periodieke onderhouds-, inspectie- en schadeherstelwerkzaamheden uit.
- 3 Het waterschap stelt in 2021 een loswallenplan vast.

WATERVEILIGHEIDSAGENDA

Speciale investeringen

Hieronder is voor de speciale investeringen die in de planperiode (gaan) lopen een toelichting opgenomen.

Speciale investering		Programma	Financieel	Planning
IJsselmeerdijk		Waterveiligheid	€ 18,5 miljoen eigen aandeel (grotendeels te realiseren na de planperiode van de MJB)	Afronding verkenningfase september 2022 Totale afronding 2027
Startfase verkenning	X	Verkenningfase	Planuitwerkingsfase	Realisatiefase
Afgerond				
<p>Op 30 juni heeft de Algemene Vergadering ingestemd met de kaders voor HWBP-projecten en het krediet voor de verkenningfase van de IJsselmeerdijk vrijgegeven. De IJsselmeerdijk is het eerste HWBP-project. Het HWBP heeft in september de beschikking verleend voor de verkenningfase. De definitieve omvang van de verkenningfase is € 6.849.966.</p> <p>In de verkenningfase stellen we alternatieven op en wegen deze af. We onderzoeken innovatie- en meekoppelkansen en bekijken zorgvuldig de duurzame mogelijkheden (emissiebeperking, circulariteit van grondstoffen en biodiversiteit). Voorbeelden hiervan zijn: kruidenrijke grasmengsels, vooroeveren, inzet van geëlektrificeerd materieel, zonne-energie of circulariteit door hergebruik van het aanwezige steenbekleding en keileem in de dijk.</p> <p>Begin 2021 is het afwegingskader klaar. Daarin beschrijven we hoe we versterkingsalternatieven beoordelen. In mei 2021 kiezen we de kansrijke alternatieven die we verder onderbouwen. In 2021 bepalen we ook de aanbestedingsvorm. Participatie is verweven gedurende dit hele proces. Bij alle stappen betrekken we de omgeving met inloopbijeenkomsten en thematafels (recreatie, natuur en economie). In 2022 weten we welk alternatief het wordt en nemen we de voorkeursbeslissing. Daarna start de planuitwerkingsfase. In 2024 start de realisatie van de versterking.</p> <p>Het project wordt voor 90% vergoed door het HWBP. De eigen bijdrage van het waterschap is 10% en bedragen voor de verkenning-, planuitwerkings- en realisatiefase ca. € 18,5 miljoen. Ook is het waterschap verantwoordelijk voor positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de raming. De IJsselmeerdijk is opgenomen in de investeringsplanning van het waterschap. De kapitaallasten van de realisatiefase starten na de huidige begrotingsperiode, in 2028.</p>				

2.3. WAT MAG HET KOSTEN?

Overzicht netto lasten programma

In onderstaande tabel zijn de netto lasten opgenomen die aan het programma Waterveiligheid verbonden zijn.

Tabel 2.1 Netto lasten programma Waterveiligheid (bedragen in miljoenen euro's)

Jaar	Bedrag
Realisatie 2019	7,1
Begroting 2020	8,6
Begroting 2021	8,2
Raming 2022	8,3
Raming 2023	8,3
Raming 2024	8,3

In de onderstaande tabel worden de mutaties voor de jaren 2021-2024 ten opzichte van het basisjaar 2020 inzichtelijk gemaakt. Het totaal van de netto lasten van het programma Waterveiligheid komt ten laste van de watersysteemtaak.

Tabel 2.2 Mutaties netto lasten programma Waterveiligheid jaren 2021-2024 (bedragen in miljoenen euro's)

Mutaties	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Netto lasten basisjaar 2020	8,6	8,6	8,6	8,6
Beoordeling primaire keringen	0,0	0,0	- 0,2	- 0,2
Ingroei budget klimaat en duurzaamheid	0,1	0,1	0,1	0,1
Bijstelling HWBP solidariteitsbijdrage	- 0,5	- 0,6	- 0,6	- 0,6
Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen	- 0,0	- 0,0	0,0	- 0,1
Mutatie kapitaallasten	0,0	0,0	0,0	0,0
Inflatie- en loonontwikkeling	0,0	0,2	0,4	0,6
Diversen	0,0	0,0	0,0	- 0,1
Netto programmalasten	8,2	8,3	8,3	8,3

Investeringsen

In onderstaande tabel zijn de geraamde investeringsuitgaven opgenomen. Deze zijn gebaseerd op de investeringsplanning zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2021-2024. De tabel bevat de begrote investeringsuitgaven van zowel reeds gestarte investeringsprojecten als van de investeringsprojecten waarvoor het investeringskrediet nog moet worden verleend. Tabel 2.4 gaat in op de kredietverlening voor investeringsprojecten die in 2021 zullen starten (en waarvan uitgaven deels doorlopen in de jaren na 2021).

Tabel 2.3 Investeringsuitgaven van het programma Waterveiligheid (bedragen in miljoenen euro's)

Investeringsen	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Reguliere investeringen	0,4	0,2	0,0	0,6
Speciale investeringen	0,3	0,3	0,6	2,0
Totaal investeringsuitgaven	0,7	0,5	0,6	2,6

Met betrekking tot investeringen maakt Waterschap Zuiderzeeland onderscheid tussen "reguliere" en "speciale" investeringsprojecten. Speciale investeringsprojecten zijn projecten met een hoger risico, grote impact op de taakuitvoering en/of het beleid van het waterschap en worden apart door de AV aangewezen. Op basis van de in juli 2018 vastgestelde Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie worden met de vaststelling van de begroting ook de voorgenomen investeringsuitgaven uit de investeringsplanning geautoriseerd, voor zover de aanvangsdatum van de betreffende investeringsprojecten in het begrotingsjaar ligt. Het college is vervolgens bevoegd tot kredietverlening. Voor speciale investeringsprojecten geldt verder dat de AV de beleidsmatige kaders moet hebben vastgesteld alvorens het college kan starten met de uitvoering.

Tabel 2.4 Investeringsprojecten waarvoor in 2021 kredietverlening plaatsvindt (bedrag in duizenden euro's)

Omschrijving investering	Regulier / Speciaal
Inspectiepad Zwartemeerdijk	Regulier
Dijkversterking MSNF	Regulier
Totaal te verlenen kredieten in 2021	529

3. Programma Voldoende en gezond water

3.1. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd effect

Het waterschap stemt het waterbeheer optimaal af op de gewenste functies en draagt zorg voor goede afwatering en doorstroming in het beheergebied. Het waterschap wil een robuust watersysteem, waarbij de schade als gevolg van wateroverlast en - tekort zo veel mogelijk wordt voorkomen en waarbij geanticipeerd wordt op langetermijneffecten van bodemdaling en klimaatverandering.

Het beheergebied van het waterschap biedt goede leef-, verblijf- en voortplantingsmogelijkheden voor de inheemse aquatische flora en fauna. De chemische toestand van de oppervlaktewateren vormt geen belemmering voor ecologie en gebruiksfuncties van water.

Doelstellingen

- Alle oppervlaktewateren in het beheergebied voldoen aan de nationale en Europese normen voor chemische waterkwaliteit en aan de regionale doelen voor fysische chemische parameters.
- De binnendijkse zwemwaterlocaties binnen het beheergebied van het waterschap voldoen aan de eisen van de Europese zwemwaterrichtlijn.
- De inrichting en het beheer van de watergangen in ons beheergebied zijn gericht op het tegengaan van vestiging en verspreiding van exoten. De nadruk ligt hierbij op invasieve exoten.
- Het operationeel grondwaterbeheer is op orde.
- Het samenhangende stelsel van watersysteem, gemalen en kunstwerken functioneert goed.
- Het waterschap streeft op basis van een kosten-batenafweging naar het zo optimaal mogelijk voorkomen van droogteschade.
- Het waterschap werkt continu aan borgen en waar mogelijk vergroten van het waterbergend vermogen van het systeem.
- Het watersysteem voldoet aan de inundatienorm.
- In 2021 is bekend of microplastics een bedreiging vormen voor de waterkwaliteit in ons beheergebied.
- In 2021 is de visserij op aal in het beheergebied van het waterschap verduurzaamd.
- In 2021 is er – waar kansrijk – een structurele samenwerking tussen producenten, gebruikers, provincie, waterschap en onderzoeksinstituten, gericht op het beperken van emissies van geneesmiddelen voor mens en dier en andere probleemstoffen.
- In 2021 zijn voor de oppervlaktewateren die niet vallen onder het regime van KRW ecologische doelen afgeleid.
- Om effecten op de zuurstofhuishouding te voorkomen, wordt maaisel dat vrijkomt bij het beheer en onderhoud van het natte profiel van de watergangen zo snel mogelijk uit de watergang verwijderd.
- Uiterlijk in 2021 heeft het waterschap de inrichtingsmaatregelen uitgevoerd die nodig zijn om de regionaal vastgestelde KRW-doelen voor de ecologische waterkwaliteit van oppervlaktewaterlichamen te bereiken.
- Waterschap Zuiderzeeland faciliteert de uitvoering van het Actieplan Bodem en Water en levert daarmee een bijdrage aan de door LTO nagestreefde 80% reductie van de emissies van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten.

3.2. WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Werken aan verdere verbetering van beheer en onderhoud

Een belangrijke mijlpaal in 2021 is de oplevering van het gerenoveerde en verduurzaamde gemaal Vissering. De oplevering wordt verwacht in de zomer. Dit is wel afhankelijk van de uitkomst van de juridische procedure die momenteel loopt.

Voor het bodemdalingsgebied ten zuidwesten van Emmeloord zijn maatregelen in voorbereiding. Om tijd te creëren om te komen tot duurzame oplossingen worden hier twee voortstuwers en een pomp

gerealiseerd. Uitvoering van deze maatregelen is gepland voor 2022. Daarnaast wordt in 2021 een besluit genomen of er maatregelen nodig zijn aan de Vliegtuig d-tocht.

In 2019 besloot de Unie van Waterschappen dat muskusratten tot aan de landsgrens moeten worden teruggedrongen. Ambitie is dat Nederland in 10 tot 15 jaar vrij is van muskusratten. Waar elders in Nederland de vangsten dalen, is er in ons beheergebied juist sprake van een stijgende trend. Dit blijft ook de komende jaren aandacht vragen. Daarnaast is er aandacht voor muskusrattenbeheer bij de recent aangelegde Markerwadden. Wat dit betekent voor de benodigde capaciteit wordt nog onderzocht.

Momenteel wordt met de gemeente Lelystad gewerkt aan de voorbereiding van een gezamenlijk maaibestek. De verwachting is dat we meer kwaliteit kunnen bieden door de werkzaamheden te combineren in één gezamenlijk bestek. In 2021 gaan we hier ervaring mee opdoen.

Op dit moment kennen de Noordoostpolder en Zuidelijk en Oostelijk Flevoland nog twee verschillende besturingssystemen voor de objecten en kunstwerken in het watersysteem. Het is de wens om te gaan naar één systeem. Momenteel worden de wensen en mogelijkheden onderzocht. Indien nodig neemt de Algemene Vergadering hier in 2021 een besluit over.

Verder wordt er gewerkt aan een app voor het wateraanvoergebied in de Noordoostpolder. Via deze app kunnen ingelanden en opzichters met elkaar communiceren. Ingelanden kunnen onder andere via de app aangeven wanneer zij een watervraag hebben. De app moet de communicatie verder stroomlijnen en het beheer vereenvoudigen.

Dit jaar zijn we gestart met een pilot biodiversiteit op de Knardijk. Komende jaren monitoren we de ontwikkeling van de flora in dit gebied. Zo gaan we na of het aangepaste beheer het beoogde effect heeft.

Maatregelen Beheer en onderhoud watersysteem

- 1 In 2021 stelt het waterschap het beleid grondwateronttrekkingen vast.
- 2 Het waterschap voorkomt graafschade aan de keringen door muskusratten, beverratten en mollen te vangen.
- 3 Het waterschap vult de zorgplicht voor het watersysteem in door de legger actueel te houden en door planmatig beheer en onderhoud van het watersysteem, de gemalen en de kunstwerken.
- 4 In 2020-2021 onderzoekt het waterschap de mogelijkheden voor optimalisatie van het maalregime in de Noordoostpolder.
- 5 Jaarlijks voert het waterschap zijn plan uit voor het meten en monitoren van waterstanden en debieten.
- 6 Vanaf 2016 onderzoekt het waterschap hoe het maaisel dat vrijkomt uit watergangen, taluds, plasbermen, dijken e.d. op duurzame en kosteneffectieve wijze kan worden verwerkt.
- 7 Het waterschap onderzoekt de mogelijkheden om in een deel van het beheergebied aangelanden te laten participeren in beheer en onderhoud van het watersysteem. Begin 2021 is duidelijk wat de gewenste manier van werken is.

Verdere optimalisatie en verbeterd inzicht in het functioneren van het watersysteem

Waterschap Zuiderzeeland wil graag beter inzicht in het verloop van de grondwaterstanden. Op dit moment is er vooral projectmatige monitoring van grondwaterstanden. De wens is een gebiedsdekkend grondwatermeetnet. Momenteel wordt onderzocht wat hiervoor nodig is. Begin 2021 volgt een bestuursvoorstel.

In 2021 ronden we het onderzoek naar de optimalisatie van het maalregime in de Noordoostpolder af. In dit onderzoek kijken we naar de wensen vanuit peilbeheer, natuurbeheer en energiebesparing en hoe we deze het beste samen kunnen laten gaan.

Ook werken we waterbeschikbaarheid verder uit. Waterbeschikbaarheid gaat over wat de omgeving van het waterschap mag verwachten én over wat we als waterschap van de omgeving verwachten. 2021 staat in het teken van verkenning en onderzoek. 2022 staat in het teken van koers bepalen en bestuurlijke keuzes. Met de droge zomers van de afgelopen jaren wordt de waterkwaliteit in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland een steeds groter issue. Dit raakt één op één aan het vraagstuk waterbeschikbaarheid.

Ook gaan we verder met de voorbereiding op de watersysteemtoetsing. In 2024 moet deze gereed zijn. In de watersysteemtoetsing wordt beoordeeld of het watersysteem voldoet aan de provinciale normen voor wateroverlast. In 2021 maken we een start met de modelbouw en werken we verder aan het verbeteren van de watersysteem informatie.

Maatregelen Waterkwantiteit

- 1 In bodemdalingsgebieden draagt het waterschap middels onderzoek en advies bij aan het op lange termijn realiseren van de transformatie naar passend landgebruik en passende normen.
- 2 Om lokale wateropgaven op te lossen en bodemdalingsgebieden op de korte termijn te optimaliseren: afwegen, plannen en uitvoeren van technische maatregelen tot een maatschappelijk aanvaardbaar kostenniveau (MKBA).
- 3 Het waterschap heeft en houdt zicht op de kans op wateroverlast.
- 4 Het waterschap stimuleert agrariërs om via duurzaam bodembeheer het waterbergend vermogen op de landbouwkavel te behouden of te vergroten.
- 5 Het waterschap beslist in 2021 over aanpassing van het grondwatermeetnet.
- 6 Het waterschap ontwikkelt in 2021 het beleid voor waterbeschikbaarheid over vraag en aanbod van zoetwater.

Uitvoering op koers, aan de slag met maatregelen 3e planperiode Kaderrichtlijn Water

Samen met de provincie en relevante gebiedspartijen heeft het waterschap de doelen en maatregelen voor de 3e Kaderrichtlijn Water (KRW)-planperiode geactualiseerd. Eind september 2020 heeft het waterschap de ontwerp-maatregelen vastgesteld waarvoor het zelf aan de lat staat tijdens de 3e planperiode. Deze doelen en maatregelen zullen deel uitmaken van het ontwerp 3e Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta. Nadat de AV in 2021 heeft besloten over het maatregelenprogramma van het waterschap, worden de definitieve doelen en het definitieve volledige maatregelenprogramma worden in het najaar van 2021 vastgesteld door de provincie. Van een aantal maatregelen is nog onduidelijk of ze uitgevoerd worden, omdat de effectiviteit en/of haalbaarheid momenteel nog onderzocht wordt. Hierover zal duidelijkheid bestaan bij de definitieve besluitvorming in het najaar van 2021. Na het besluit over het definitieve KRW-maatregelenprogramma worden de maatregelen opgenomen in de begroting.

De visstoestand is nog niet in alle wateren op orde. Het waterschap realiseert daarom uiterlijk in 2021 een vispassage bij gemaal Vissering in combinatie met de renovatie van dit gemaal. Het waterschap zal ter verbetering van de visstand in de periode 2021-2027 nog vier stuwen vispasseerbaar maken. Tevens zal het gemaal de Blocq van Kuffeler vispasseerbaar worden gemaakt. Dit laatste hangt nog af van besluitvorming rondom de aanleg van vispassages in het kader van het project Oostvaardersoever.

Het waterschap ligt op koers met de aanleg van duurzame oevers. In 2021 worden de laatste 24 km van de totale opgave van de 102,5 kilometer aangelegd. De opgave om in 2021 40% duurzame en natuurvriendelijke oevers te hebben aangelegd wordt daarmee conform planning gehaald. Net als bij de baggerwerkzaamheden kunnen actuele onderwerpen zoals PFAS en stikstof invloed hebben op de realisatie van de aanleg van duurzame oevers. Voor het vervolg van de duurzame oevers na 2021 worden varianten uitgewerkt en aan de AV ter besluitvorming voorgelegd.

In 2019 is een deel van de oevers in de Noorderplassen aangelegd. Door corona is de aanleg van natuurvriendelijke oevers in het Weerwater en de Noorderplassen in 2020 vertraagd. Volgens de huidige planning van de gemeente Almere worden de werkzaamheden in de Noorderplassen eind dit jaar vervolgd. In 2021 worden deze afgerond. Naar verwachting wordt in 2021 ook het merendeel van de natuurvriendelijke oevers in het Weerwater (circa 70%) aangelegd.

Maatregelen Kaderrichtlijn Water

- 1 Uiterlijk 2021 legt het waterschap een vispassage aan voor soorten die van de Rijkswateren naar de Noordoostpolder trekken.

- 2 Uiterlijk 2021 legt het waterschap, al dan niet in samenwerking met gebiedspartijen, 40% natuurvriendelijke en/of duurzame oevers aan langs de waterlichamen 'tochten' in het beheergebied.

Op weg naar een beheerplan exoten

Het waterschap werkt aan een beheerkader voor het tegengaan van de vestiging en de verspreiding van invasieve exoten. Daarbij zoekt het waterschap afstemming met de provincie, die de verantwoordelijkheid heeft voor de bestrijding van exoten. De monitoring en beheer of bestrijding van exoten maakt onderdeel uit van dit beheerkader. Het college besluit in 2021 over het beheerkader.

De Japanse duizendknoop, een invasieve exoot, op de Vossemeerdijk

Afleiding doelen Overig Water in 2021 afgerond.

Voor al het stedelijk water zijn in de periode 2015-2019 doelen geformuleerd en in 2020 met elkaar in lijn gebracht én samengevat in fact-sheets. De geformuleerde doelen zijn geen resultaatsverplichting maar een inspanningsverplichting. Conform de KRW cyclus is er de mogelijkheid de doelen eens per 7 jaar te herijken. Begeleidende monitoring en van daaruit nieuwe inzichten zijn hier dan de onderlegger van. In 2021 worden de laatste doelen geformuleerd van de belangrijkste wateren in natuurgebieden.

Regenwaterbeleid herzien

Het regenwaterbeleid richt zich op de optimalisatie van de oppervlaktewaterkwaliteit in het bebouwde gebied. In lijn met de Omgevingswet wordt dit samen met de gemeenten opgepakt. In 2021 zal dit project in SAF verband (Samenwerking Afvalwater Flevoland) worden hervat. In 2019 is een start gemaakt met de evaluatie en herziening van het regenwaterbeleid. Vanuit deze evaluatie is het idee opgevat om een water(kwaliteit)-APK te introduceren. Op basis hiervan worden de watergangen periodiek beoordeeld (Doelen Overige wateren). Als deze (zichtbaar en meetbaar) niet voldoen, worden afspraken gemaakt over de te treffen effectieve maatregelen. Eind 2021 zullen de resultaten aan het bestuur worden voorgelegd met mogelijk het verzoek om in 2022 een prototype te mogen starten. De ervaringen die zo worden opgedaan worden doorvertaald in het beleidsvoorstel dat begin 2023 ter besluitvorming aan het bestuur zal worden voorgelegd.

Pilot biomassa afgerond; we willen door

In het voorjaar van 2020 is een pilot afgerond rondom hergebruik van maaisel als bodemverbeteraar met behulp van de bokashi-methode. Wanneer de verwerking van stedelijk maaisel tot bokashi in 2020/2021 wederom slaagt, kan voor de periode 2021-2024 een bestendiging of uitbreiding van deze manier van verwerking volgen. Dit is mede afhankelijk van de vraag of het lukt om de huidige belemmerende afvalstoffenwetgeving aan te passen.

Maatregelen Biologische waterkwaliteit

- 1 Uiterlijk in 2021 stelt het waterschap een beheerkader op voor het tegengaan van vestiging en verspreiding van exoten
- 2 Vanaf 2016 gaat het waterschap het bewust en onbewust uitzetten van exoten en de verspreiding ervan zoveel mogelijk tegen.
- 3 In de periode tot en met 2021 leidt het waterschap, samen met de betrokken gebiedspartners, voor niet-KRW waterlichamen doelen af voor regionale (ecologische) en fysisch-chemische parameters, inclusief nutriënten.

Medicijnresten, zeer zorgwekkende stoffen en microplastics blijven onder de loep

Voor medicijnresten zet het waterschap in op bronaanpak via voorlichting en bewustwording in samenwerking met de zorgsector en gemeentes. In de regio haken we aan bij farmacotherapeutische (FTO) overleggen tussen apothekers en huisartsen. We gaan met hen in gesprek over de vraag hoe zij kunnen bijdragen aan het verminderen van de negatieve gevolgen van medicijnresten in het water. In 2020 is behoorlijk wat vertraging ontstaan vanwege corona als het gaat om voorlichting en bewustwordingscampagnes. Zodra de omstandigheden rondom corona dit toelaat, zullen we de draad weer oppakken. Het is de bedoeling hierbij ook andere sectoren binnen de zorg te betrekken (o.a. ziekenhuizen, verzorgingshuizen, GGZ).

Als waterschap participeren we in een project van KWR (kennisinstituut voor de watersector) dat zich bezighoudt met de ontwikkeling van adsorbentia voor medicijnresten in toiletten. Het project loopt tot eind 2021. Als dit succesvol is, willen we testen of deze techniek ook kan worden toegepast in onze eigen IBA-systemen.

Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) zijn stoffen die niet afbreekbaar, kankerverwekkend of giftig zijn en van nature niet voorkomen. In Nederland zijn circa 1500 stoffen door het RIVM als Zeer Zorgwekkend geclassificeerd. Dit betekent dat productie, gebruik en lozing aan een juridisch regime onderhevig zijn. Overheden en bedrijven zijn verplicht om de emissie van dit soort stoffen in het (aquatisch) milieu te minimaliseren. We krijgen in toenemende mate te maken met deze stoffen maar hebben weinig zicht op de oorzaak en verspreiding van dit soort stoffen in het beheergebied.

In een verkennend onderzoek zijn ZZS uit de stofgroepen gewasbeschermingsmiddelen, metalen, PAK, PFOS, glycolen en een vlamvertrager in het oppervlaktewater van het beheergebied aangetoond. Mogelijke emissieroutes zijn per stof verschillend en kunnen verklaard worden door:

- uit- en afspoeling uit de landbouw en glastuinbouw
- afspoeling van daken
- uitspoeling via grondwater
- het gebruik van gewolmaniseerd hout in de waterbouw
- het gebruik van gecreosoteerd hout als oeverbescherming.

Ook blijken AWZI's een belangrijke emissieroute voor sommige ZZS te zijn, bijvoorbeeld voor PFOS, vlamvertragers en voor zware metalen. Nader onderzoek bij AWZI Lelystad en in het landelijk gebied moet uitwijzen of de lozing van bovengenoemde stoffen via bedrijfsprocessen of consumentengebruik in het oppervlaktewater terecht komen. De resultaten van het onderzoek worden verwacht in 2021.

In december 2020 zal de stuurgroep Water binnen de Versnellingstafel Delta aanpak Waterkwaliteit een set aan bestuurlijke afspraken ondertekenen. Deze bestuurlijke afspraken hebben in de periode 2021-2024 betrekking op:

1. een integrale aanpak van Zeer Zorgwekkende stoffen in de toelating (bronaanpak)
2. het actualiseren van vergunningen
3. meer samenwerking tussen overheden bij (in)directe lozingen
4. visievorming voor de zuivering van rioolwater
5. betere signalering van schadelijke stoffen

Een eerste verkennende inventarisatie van microplastics en zwerfvuil in het oppervlaktewater is begin 2020 afgerond. Dit onderzoek richtte zich vooral op de grotere, met het blote oog zichtbare deeltjes. Voor de kleinere microplastics zijn nog geen betrouwbare meetmethoden gestandaardiseerd. Totdat analysetechnieken beschikbaar komen, wordt verder onderzoek naar microplastics niet zinvol geacht. Het waterschap blijft de ontwikkelingen op dit onderwerp volgen. We verwachten in 2021 aanvullend onderzoek naar microplastics in ons watersysteem op te kunnen pakken. Daarnaast participeert het waterschap in onderzoek door kennisinstellingen naar de aard en risico's van microplastics (en nanoplastics) in oppervlaktewater en zuiveringsinstallaties.

De verkennende inventarisatie bevestigt de zwerfvuil- c.q. plasticproblematiek langs de oevers, vooral duurzame oevers zijn ontoegankelijke verzamelplekken van drijvend zwerfafval. Blijvende aandacht voor terugdringen van zwerfvuil in en langs het water is nodig. Dit kunnen we als

waterschap niet alleen. Nagegaan wordt welke vervolgcacties het waterschap, al dan niet samen met de provincie en gemeenten, kan oppakken.

Bijsturen van het Actieplan Bodem en Water (ABW) n.a.v. de evaluatie

In maart 2020 is de evaluatie van het ABW afgerond. Mede op basis van de resultaten van de evaluatie gaan we als waterschap na welke mix van instrumenten we de komende jaren willen inzetten om de bodemkwaliteit te verbeteren en landbouwemissies terug te brengen.

Met behulp van de POP3-subsidies van de afgelopen jaren, investeren agrariërs in maatregelen voor verbetering van de waterkwaliteit én bodemkwaliteit. Ongeveer 60 agrarische ondernemers verspreid over het beheergebied zijn bezig met de aanleg van vul- en wasplaatsen met zuiveringsvoorzieningen om de erfemissie van gewasbeschermingsmiddelen aan te pakken. Het waterschap staat hen bij met advies. Op nationaal niveau volgt het waterschap de ontwikkelingen van het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB), dat in 2023 van start gaat. De tussenliggende jaren zijn een overgangperiode, waarin er naar verwachting maximaal € 6 miljoen subsidie beschikbaar zal zijn voor onder andere investeringen door de landbouwsector in maatregelen ter verbetering van de bodem- en waterkwaliteit.

Aeres Hogeschool Dronten heeft in 2019 een lectoraat Agrarisch Waterbeheer opgezet. In het lectoraat wordt de problematiek van agrarisch waterbeheer uitgewerkt en onderzocht op het gebied van klimaatverandering, droogte, waterkwaliteit en biodiversiteit. Waterschap Zuiderzeeland participeert o.a. in een onderzoek naar de inrichting van helofytenloten.

Maatregelen Chemische waterkwaliteit

- 1 Mits analysemethoden het mogelijk maken, doet het waterschap uiterlijk 2022 vervolgonderzoek naar de aanwezigheid van microplastics in het watersysteem en de relevante emissiebronnen van microplastics in zijn beheergebied.
- 2 Uiterlijk 2021 verkent het waterschap in samenwerking met producenten, voorschrijvers en gebruikers de kansrijkheid van maatregelen om de emissies van geneesmiddelen voor mens en dier te verminderen. Waar zinvol en/of kansrijk wordt, al dan niet in samenwerking met genoemde partijen, gestart met de uitvoering en monitoring.
- 3 Samen met milieuorganisaties activiteiten uitvoeren om bij bedrijven en bewoners bewustzijn te creëren van stoffen die niet in het water thuishoren (vet, microplastics).
- 4 Het waterschap zet gedurende de planperiode in op het terugdringen van zwerfvuil in en langs het water.
- 5 Het waterschap agendeert de problematiek rondom nutriënten, gewasbeschermings- en onkruidbestrijdingsmiddelen via de Unie van Waterschappen en Bureau Brussel op nationaal en Europees niveau. Het waterschap volgt vervolgens de ontwikkelingen en onderneemt, afhankelijk van de besluiten, actie.
- 6 Via het Actieplan Bodem en Water Flevoland voert het waterschap in samenwerking met de sector kansrijke en effectieve maatregelen uit om de emissies van nutriënten en gewasbeschermings- en onkruidbestrijdingsmiddelen te beperken. De sector heeft hierbij een initiërende rol, het waterschap een stimulerende en voorlichtende rol.
- 7 Aan de hand van zwemwaterprofielen volgt het waterschap de zwemwaterkwaliteit en neemt zo mogelijk maatregelen om de waterkwaliteit op de zwemwaterlocaties te verbeteren.
- 8 Het waterschap monitort de zwemwaterkwaliteit op potentiële zwemwaterlocaties en adviseert de provincie hierover.

Speciale investeringen

Hieronder is voor de speciale investeringen die in de planperiode (gaan) lopen een toelichting opgenomen.

Speciale investering		Programma	Financieel		Planning
Renovatie en verduurzaming gemaal Vissering		Voldoende en gezond Water	Krediet in € 9.439.000 (netto)		2019 - 2021
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Naar verwachting wordt gemaal Vissering in de zomer van 2021 opgeleverd conform de gestelde projectdoelstellingen. Dit is wel afhankelijk van de exacte consequenties uit de juridische procedure die momenteel speelt. Het starten van een juridische procedure brengt altijd risico's met zich mee.					

Speciale investering		Programma	Financieel		Planning
Maatregelen bodemdalingsgebied Zuidwest Emmeloord		Voldoende en gezond water	€1.440.000		2018-2022
Onderzoeksfase	X	Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Ten zuidwesten van Emmeloord is sprake van beperkte drooglegging ten gevolge van bodemdaling. In 2018 is besloten hier maatregelen te treffen. Door deze maatregelen wordt tijd gewonnen om te komen tot structurele maatregelen. De maatregelen bestaan uit: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Verbreden Vliegtuig d-tocht ▪ Voortstuwers in de Johannes Posttocht en de Hannie Schafftocht en een pompinstallatie in de Zuider-d-tocht en het treffen van mitigerende maatregelen. Momenteel wordt de situatie in de Vliegtuig d-tocht gemonitord. In de loop van 2021 wordt, op basis van de monitoringsgegevens, besloten over het vervolg. In 2021 wordt gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor de voortstuwers, pompinstallatie en mitigerende maatregelen zodat de werkzaamheden in 2022 uitgevoerd kunnen worden.					

3.3. WAT MAG HET KOSTEN?

Overzicht netto lasten programma

In onderstaande tabel zijn de netto lasten opgenomen die aan het programma Voldoende en gezond water verbonden zijn.

Tabel 3.1 Netto lasten programma Voldoende en gezond water (bedragen in miljoenen euro's)

Jaar	Bedrag
Realisatie 2019	21,5
Begroting 2020	24,3
Begroting 2021	23,2
Raming 2022	23,8
Raming 2023	24,6
Raming 2024	24,7

In de onderstaande tabel worden de mutaties voor de jaren 2021-2024 ten opzichte van het basisjaar 2020 inzichtelijk gemaakt. Het totaal van de netto lasten van het programma Voldoende en gezond water komt ten laste van de watersysteeltaak.

Tabel 3.2 Mutaties netto lasten programma Voldoende en gezond water jaren 2021-2024 (bedragen in miljoenen euro's)

Mutaties	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Netto lasten basisjaar 2020	24,3	24,3	24,3	24,3
Maatregelen zicht op waterkwaliteit	0,1	0,1	0,1	0,1
Afbouw KRW maatregelen Weerwater en Noorderplassen	- 0,3	- 0,3	- 0,3	- 0,3
Actualisatie meerjaren onderhoudsplannen	- 1,0	- 1,4	- 1,0	- 1,3
Garantstelling overcommittering POP3 gelden	-	0,1	0,1	-
Besparing door renovatie gemaal Vissering	-	- 0,1	- 0,1	- 0,1
Akkerrandenbeheer	- 0,1	-	-	-
Mutatie kapitaallasten	-	0,5	0,4	0,4
Inflatie- en loonontwikkeling	0,3	0,6	1,0	1,5
Diversen	0,0	0,0	0,1	0,1
Netto programmalasten	23,3	23,8	24,6	24,7

Investeringsen

In onderstaande tabel zijn de geraamde investeringsuitgaven opgenomen. Deze zijn gebaseerd op de investeringsplanning zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2021-2024. De tabel bevat de begrote investeringsuitgaven van zowel reeds gestarte investeringsprojecten als van de investeringsprojecten waarvoor het investeringskrediet nog moet worden verleend. Tabel 3.4 gaat in op de kredietverlening voor investeringsprojecten die in 2021 zullen starten (en waarvan uitgaven deels doorlopen in de jaren na 2021).

Tabel 3.3 Investeringsuitgaven programma Voldoende en gezond water (bedragen in miljoenen euro's)

Investeringsen	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Reguliere investeringen	1,6	1,2	3,7	4,3
Speciale investeringen	6,2	1,0	0,1	-
Totaal investeringsuitgaven	7,8	2,2	3,8	4,3

Met betrekking tot investeringen maakt Waterschap Zuiderzeeland onderscheid tussen "reguliere" en "speciale" investeringsprojecten. Speciale investeringsprojecten zijn projecten met een hoger risico, grote impact op de taakuitvoering en/of het beleid van het waterschap en worden apart door de AV aangewezen. Op basis van de in juli 2018 vastgestelde Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie worden met de vaststelling van de begroting ook de voorgenomen investeringsuitgaven uit de investeringsplanning geautoriseerd, voor zover de aanvangsdatum van de betreffende investeringsprojecten in het begrotingsjaar ligt. Het college is vervolgens bevoegd tot

kredietverlening. Voor speciale investeringsprojecten geldt verder dat de AV de beleidsmatige kaders moet hebben vastgesteld alvorens het college kan starten met de uitvoering.

Hieronder is een overzicht weergegeven van de reguliere en speciale investeringen die in het komend jaar aanvangen. Voor de speciale investeringen is verder aangegeven of en wanneer de AV de beleidsmatige kaders heeft vastgesteld.

Tabel 3.4 Investeringsprojecten waarvoor in 2021 kredietverlening plaatsvindt (bedrag in duizenden euro's)

Omschrijving investering	Regulier / Speciaal
Grond duurzame oevers	Regulier
AMT stuw ST4730	Regulier
Automatisering ST41492 en ST4992 Ens	Regulier
Renovatie Marknessersluis spui	Regulier
Gemaal Wortman, aanpassen terrein en riolering	Regulier
Inlaat Blokzijl	Regulier
Totaal te verlenen kredieten in 2021	941

4. Programma Schoon, gezuiverd water

4.1. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd effect

Het afvalwatersysteem is robuust, het beheer is doelmatig en het systeem is duurzaam ingericht.

Doelstellingen

- De afvalwaterketen is doelmatig en efficiënt.
- De emissies vanuit het afvalwatersysteem voldoen aan de lozings- en milieueisen zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer.
- De hydraulische en de biologische capaciteit van het afvalwatersysteem zijn op orde.
- Duurzaam omgaan met energie en grondstoffen aanwezig in het afvalwatersysteem en klimaatbestendige inrichting.
- Het beheer van het afvalwatersysteem is op orde.

4.2. WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Systeem op orde houden en optimaliseren met oog voor onze ambities

In 2021 wordt een visie opgesteld voor de afvalwaterketen. In de visie wordt bekeken wat er nodig is om de afvalwaterketen toekomstbestendig in te richten. Hierbij komen onder andere vraagstukken aan de orde die gaan over capaciteit, centraal versus decentraal zuiveren en duurzaamheid. Op alle zuiveringen zijn de komende jaren renovaties en revisies aan de orde. In 2021 werken we aan de verdere optimalisatie van de Ephyra-vergisting op de AWZI Tollebeek, waardoor nog meer energie kan worden opgewekt.

De afgelopen jaren is een groei van de vuillast te zien. De verwachting is dat deze groei zal doorzetten. Dit is gebaseerd op de geprogrammeerde woningbouw in Almere, de groei van bedrijvigheid in de polder en de Rijksopgave van 100.000 woningen in Flevoland die op korte termijn uitgewerkt gaat worden per gemeente. Deze groei vraagt om aanpassingen aan het transportsysteem en aan verschillende zuiveringen. De grootste opgave ligt in Almere en Zeewolde. Daarbij is de toekomstige ontwikkeling van de AWZI Dronten mede afhankelijk van keuzes die gemaakt worden op AWZI Almere met betrekking tot de vergisting van zuiveringsslib. Bij de ontwikkelingen zijn varianten uitgewerkt om invulling te geven aan de ambities op het gebied van slibreductie, energiebesparing, grondstoffenterugwinning en het verminderen van microverontreinigingen in het effluent. In Zeewolde ligt de kans om capaciteitsvergroting en slibreductie te realiseren door herwinning van cellulose (invulling van de ontwikkelagenda grondstoffen). In Almere bestaat de mogelijkheid om de renovatie en capaciteitsuitbreiding te combineren met de productie van biogas en het verminderen van nutriënten en microverontreinigingen in het effluent. Begin 2021 zullen deze verschillende voorstellen ter besluitvorming aan de Algemene Vergadering worden voorgelegd.

Speciaal project: Slibeindverwerking

Het waterschap heeft in 2020 samen met Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht besloten om deelnemer te worden in HVC (via de GR slib) om de slibafzet op de lange termijn te kunnen borgen. De komende jaren zal HVC een slibdrooginstallatie realiseren om het slib te kunnen verwerken. De deelnemers in de GR slib staan garant voor de benodigde financiering van deze investering. Daarnaast zal waterschap Zuiderzeeland een achtergestelde lening van ca. € 1 miljoen ter beschikking stellen aan HVC. De verwachting is dat de feitelijke deelname van Zuiderzeeland in de GR slib eind 2020 / begin 2021 zal worden geformaliseerd.

Tot begin 2022 zal de slibafzet nog plaatsvinden op basis van het lopende contract (zie verder ook de toelichting bij de speciale investeringen). Voor de middellange termijn (de termijn tussen einddatum van het huidige contract en de ingebruikname van de nieuw te realiseren slibdrooginstallatie van HVC worden oplossingen onderzocht.

Het waterschap heeft in 2020 samen met Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht besloten om deelnemer te worden in HVC (en de GR slib) om de slibafzet op de lange termijn te kunnen borgen. De komende jaren zal HVC investeren in de benodigde capaciteitsuitbreiding. Tot begin 2022 zal de slibafzet nog plaatsvinden op basis van het lopende contract (zie verder ook de toelichting bij de speciale investeringen).

Maatregelen Robuust afvalwatersysteem

- 1 Het waterschap bekijkt in 2022 de nut en noodzaak voor het opstellen van beleidsregels voor gebiedsgericht beleid in het buitengebied.
- 2 Uiterlijk in 2021 stelt het waterschap een visie voor de afvalwaterketen op.

Door gerichte aanpak en samenwerking meer inzicht en grip op afvalwateraanbod

In 2020 is een evaluatie uitgevoerd van de ontwikkeling van discrepantie en de effecten van de uitgevoerde maatregelen. Vanuit de evaluatie Discrepantie is gebleken dat voornamelijk bij de zuivering Tollebeek, Industriegebied Zwolsehoek een onaanvaardbaar grote discrepantie optreedt. Op korte termijn zal hier dan ook de focus liggen. Doelstelling is om via toezicht en het maken van nadere afspraken met de industrie de discrepantie te verminderen.

De afgelopen jaren is onderzoek gedaan naar samenwerking tussen waterschap en gemeenten op gebied van beheer & onderhoud van de rioolgemaal en persleidingen. Dit jaar is geconstateerd dat de huidige samenwerking niet tot een gezamenlijk resultaat leidt. We richten ons nu op het maken van individuele (maatwerk)afspraken met gemeenten. Dit betekent dat de gemeenten nog steeds een rekening betalen voor het transport van afvalwater. Met de gemeente Urk wordt gewerkt aan een bestuursovereenkomst. Mogelijk dat in 2021 ook met andere gemeenten toegewerkt wordt naar maatwerkafspraken.

In samenwerking met de gemeenten, Samenwerking Afvalwater Flevoland (SAF), werken we aan verbrede gemeentelijke rioleringsplannen/waterplannen die conform de omgevingswet worden opgezet. Een belangrijk doel is het verkrijgen van meer inzicht en grip op het afvalwateraanbod. In overleg met de gemeenten wordt gewerkt aan een gezamenlijke visie en aanpak voor meten en monitoren. Om in de komende periode beter inhoud en vorm te geven aan de SAF en vanwege het feit dat t.a.v. de kosten de belangrijkste doelstellingen zijn gerealiseerd, vindt er eind 2020 een heroverweging plaats over de vorm en invulling van de SAF.

Maatregelen Doelmatig beheer

- 1 Het waterschap richt zich, overeenkomstig de Bestuursovereenkomst afvalwaterketen Flevoland periode 2018 - 2024, in de periode tot 2024 op de vermindering van de kosten en kwetsbaarheid en de verhoging van kwaliteit in de afvalwaterketen.
- 2 Het waterschap treft in de planperiode effectieve maatregelen om de discrepantie tussen inkomsten en kosten van zuivering terug te brengen tot een acceptabel niveau.
- 3 Het waterschap stelt in de periode tot en met 2021 samen met gemeenten integrale plannen op over (afval)water in stedelijk gebied.

Stappen zetten richting slibreductie en een circulaire toekomst

Onderzoeksagenda

Bij de investeringsbeslissingen van de verschillende zuiveringen worden duurzame keuzes afgewogen. Daarnaast is Zuiderzeeland betrokken bij meerdere onderzoeksprojecten. In 2021 wordt een onderzoeks- en ontwikkelagenda opgesteld die aansluit bij de strategie op zuiveren. Om in de toekomst de slibreductie te realiseren zijn we gestart met de ontwikkeling van de TORWASH technologie. Eind 2020 wordt een voorstel voorbereid om vanaf 2021 deel te nemen aan een vervolgonderzoek van TNO samen met 3 andere waterschappen.

Toepassen struviet

Uit testen is gebleken dat in de Ephyra vergisting op AWZI Tollebeek struviet kan worden gevormd dat kan worden ingezet als meststof / grondstof voor de kunstmestindustrie of om het ontwateren van slib te verbeteren. Dat laatste kan zorgen voor lagere kosten voor de slibeindverwerking. In 2021 worden de mogelijkheden van het benutten van struviet verder onderzocht.

Het Waterlab Flevoland is vanaf 2019 een onderdeel van het SAF. Het Waterlab is indertijd gestart vanuit Oosterwold, maar omvat op dit moment ook locaties elders in de Flevopolder. Doelstelling is om voor Flevoland breed via pilots verder onderzoek te doen naar diverse vormen van circulair afvalwater. Vanuit deze ervaringen kunnen we een afwegingskader (Businesscase en Valuecase) op gaan stellen voor toekomstige vraagstukken.

Lachgas als broeikasgas beter in beeld

Lachgas is een sterk broeikasgas dat vrijkomt bij het zuiveringsproces. Op basis van de laatste inzichten zijn in de klimaatmonitor voor de waterschappen de berekeningen aangepast en is lachgas als belangrijk broeikasgas benoemd. In 2020 heeft Zuiderzeeland metingen uitgevoerd om de emissies op de zuiveringen beter in beeld te brengen. Op basis van deze inzichten kan bepaald worden wat het betekent om de uitstoot van lachgas te verminderen.

Maatregelen Duurzame, klimaatbestendige en energiezuinige inrichting

- 1 Het waterschap neemt gedurende de planperiode maatregelen die ertoe bijdragen dat de afvalwaterketen in 2035 100% zelfvoorzienend is. Daarmee geeft het waterschap invulling aan de energiestrategie.
- 2 Het waterschap onderzoekt gedurende de planperiode of en hoe het gehele afvalwatersysteem in 2030 klimaatbestendig ingericht kan zijn.

Speciale investeringen

Hieronder is voor de speciale investeringen die in de planperiode (gaan) lopen een toelichting opgenomen.

Speciale investering		Programma	Financieel		Planning
Capaciteit en ambities AWZI's		Schoon, gezuiverd water	Nader te bepalen		2019-2022
X	X				
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase		Afgerond
<p><i>Almere 'Fit for the future'</i> Doel is om voor de toekomst te anticiperen op toekomstige ontwikkelingen/groei in de gemeente Almere. Hoe dit te doen is beschreven in een systeemkeuze waarin ook een Ephyra gisting is meegenomen. De planning is om na de zomer een besluit van DenH te vragen om te komen tot een ontwerp en dit eind 2020 voor te leggen aan de AV. In de tweede helft van 2021 zal dan de besluitvorming plaatsvinden over het uitbreiden van de AWZI. In dit traject zal ook meegenomen worden de situatie van AWZI Dronten waarvan de verwachting is dat die in de komende 5 jaar maximaal belast zal zijn. Hierbij speelt de keuze tot het al dan niet blijven vergisten op Dronten (anders in Almere) en de capaciteit te vergroten. Wat in de komende jaren nader moet worden onderzocht. Bij het ontwerp zal ook een keuze moeten worden gemaakt over het blijven voldoen aan de KRW wat betreft stikstof en fosfaat en het verwijderen van microverontreinigingen op de AWZI.</p> <p><i>Dronten</i> In de komende 5 jaar zal de AWZI maximaal worden belast. Toekomstige ontwikkeling zijn mede afhankelijk van keuzes die gemaakt worden op AWZI Almere. Om ook op AWZI Dronten voldoende capaciteit houden is een onderzoek naar uitbreiding van deze capaciteit noodzakelijk. Dit wordt meegenomen in het AV voorstel voor AWZI Almere fit for the future.</p> <p><i>Zeewolde</i> Het is de verwachting dat de AWZI in de komende 4-5 jaar maximaal is belast. Daarom is een variantenstudie uitgevoerd. Een van de varianten is het plaatsen van een fijnzeef zodat de capaciteit de eerste jaren weer op orde is en tevens cellulose kan worden teruggewonnen. In deze periode kan dan verder worden onderzocht welke stappen nodig zijn voor de langere termijn. Dit project wordt gecombineerd met de noodzakelijke renovatie van installatieonderdelen die nodig zijn voor een betrouwbare bedrijfsvoering.</p> <p><i>Tollebeek</i> Op de AWZI Tollebeek heeft de AV in 2020 ingestemd met een optimalisatie van de Ephyra installatie. De capaciteit van de AWZI is voorlopig nog voldoende. Op dit moment wordt, mede in het kader van de doelstelling om slib te reduceren, onderzocht in hoeverre het aantrekkelijk is om fosfaat terug te winnen via de struvietroute door of mee te ontwateren of te winnen en af te zetten als grondstof voor kunstmest.</p>					

Lelystad

Voor de AWZI's Lelystad zijn geen uitbreidingen voorzien. Uitbreiding danwel ombouw van de AWZI naar een energie- en grondstoffenfabriek wordt pas voorzien na de planperiode en is afhankelijk van onder meer de ontwikkeling van het vliegveld. Wel is in de investeringsplanning rekening gehouden met reguliere renovaties (o.a. de beluchting).

Speciale investering		Programma	Financieel		Planning
P&ID's op orde		Schoon Water	€ 1.700.000		2020-2023
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X		Nazorgfase	Afgerond
In 2020 zijn de P&ID's voor de rioolgemalen van de zuiveringskringen Lelystad en Almere geïnventariseerd en omgezet naar de Aquo-standaard. Het proces voor het in stand houden van de ge-update P&ID's is beschreven. In 2021 staat het omzetten naar de Aquo-standaard voor AWZI Dronten en AWZI Tollebeek op het programma. De P&ID's voor de AWZI's Lelystad, Zeewolde en Almere worden geïnventariseerd. Ook zal inventarisatie van de rioolgemalen uit de zuiveringskringen Noordoostpolder en Zeewolde plaatsvinden en worden de P&ID's omgezet naar de Aquo-standaard. In het watersysteem worden in 2021 de P&ID's voor hevels, stuwen en inlaatwerken/aflaatwerken geïnventariseerd en omgezet naar de Aquo-standaard.					

4.3. WAT MAG HET KOSTEN?

Overzicht netto lasten programma

In onderstaande tabel zijn de netto lasten opgenomen die aan het programma Schoon, gezuiverd water verbonden zijn.

Tabel 4.1 Netto lasten programma Schoon, gezuiverd water (bedragen in miljoenen euro's)

Jaar	Bedrag
Realisatie 2019	19,8
Begroting 2020	21,0
Begroting 2021	20,8
Raming 2022	23,3
Raming 2023	24,3
Raming 2024	23,5

In de onderstaande tabel worden de mutaties voor de jaren 2021-2024 ten opzichte van het basisjaar 2020 inzichtelijk gemaakt. Het totaal van de netto lasten van het programma Schoon, gezuiverd water komt ten laste van de zuiveringstaak.

Tabel 4.2 Mutaties netto lasten programma Schoon, gezuiverd water jaren 2021-2024 (bedragen in miljoenen euro's)

Mutaties	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Netto lasten basisjaar 2020	21,0	21,0	21,0	21,0
Slib eindverwerking	-	2,1	2,6	1,0
Besparing Ephyra	-	-	- 0,2	- 0,2

Persleidingen beheer	0,1	0,1	0,1	0,1
Doorbelasting rioolgemalen	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2
Mutatie kapitaallasten	- 0,2	- 0,1	0,3	0,7
Inflatie- en loonontwikkeling	0,0	0,4	0,8	1,1
Diversen	0,1	0,0	- 0,1	0,0
Netto programmalasten	20,8	23,3	24,3	23,5

Investerings

In onderstaande tabel zijn de geraamde investeringsuitgaven opgenomen. Deze zijn gebaseerd op de investeringsplanning zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2021-2024. De tabel bevat de begrote investeringsuitgaven van zowel reeds gestarte investeringsprojecten als van de investeringsprojecten waarvoor het investeringskrediet nog moet worden verleend. Tabel 4.4 gaat in op de kredietverlening voor investeringsprojecten die in 2021 zullen starten (en waarvan uitgaven deels doorlopen in de jaren na 2021).

Tabel 4.3 Investeringsuitgaven programma Schoon, gezuiverd Water (bedragen in miljoenen euro's)

Investerings	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Reguliere investeringen	4,8	4,6	7,1	3,3
Speciale investeringen	1,0	2,8	0,1	-
Totaal investeringsuitgaven	5,8	7,4	7,2	3,3

Met betrekking tot investeringen maakt Waterschap Zuiderzeeland onderscheid tussen "reguliere" en "speciale" investeringsprojecten. Speciale investeringsprojecten zijn projecten met een hoger risico, grote impact op de taakuitvoering en/of het beleid van het waterschap en worden apart door de AV aangewezen. Op basis van de in juli 2018 vastgestelde Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie worden met de vaststelling van de begroting ook de voorgenomen investeringsuitgaven uit de investeringsplanning geautoriseerd, voor zover de aanvangsdatum van de betreffende investeringsprojecten in het begrotingsjaar ligt. Het college is vervolgens bevoegd tot kredietverlening. Voor speciale investeringsprojecten geldt verder dat de AV de beleidsmatige kaders moet hebben vastgesteld alvorens het college kan starten met de uitvoering.

Hieronder is een overzicht weergegeven van de reguliere en speciale investeringen die in het komend jaar aanvangen. Voor de speciale investeringen is verder aangegeven of en wanneer de AV de beleidsmatige kaders heeft vastgesteld.

Tabel 4.4 Investeringsprojecten waarvoor in 2021 kredietverlening plaatsvindt (bedrag in duizenden euro's)

Omschrijving investering	Regulier / Speciaal
Rioolgemaal Biddinghuizen	Regulier
Vervangen PL-175 stedelijk gebied Zeewolde	Regulier
Renovatie RG-210 De Steiger	Regulier
Renovatie rioolgemaal Brugplein 240	Regulier
Renovatie RG 175 Sportlaan	Regulier

Omschrijving investering	Regulier / Speciaal
Vervanging inbraak- en brandmeldinstallaties diverse locaties	Regulier
Renovatie / uitbreiding AWZI Almere	Regulier
AWZI Lelystad: vervangen harkroosters etc	Regulier
Almere voedingsveld waterlijn 1	Regulier
Omlegging PL-680 Dronterweg	Regulier
Realisatie koppeling PL228-PL220	Regulier
Rioolgemaal Harderhaven	Regulier
Renovatie en uitbreiding AWZI Zeewolde	Speciaal
Totaal te verlenen kredieten in 2021	7.110

5. Programma Financiën, organisatie en informatie

5.1. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd effect

Waterschap Zuiderzeeland zorgt voor een optimale inzet van mensen en middelen om de gestelde doelen te realiseren. Het waterschap streeft naar het behouden van zijn financieel gezonde positie. Dit doet het waterschap vanuit een transparant en maatschappelijk aanvaardbaar financieel beleid. Het waterschap, als moderne werkgever, investeert in zijn medewerkers zodat hun talent optimaal benut wordt. Daarnaast wordt gewerkt aan het continue verbeteren van onze digitaal ondersteunde diensten. Diensten die gevormd zijn rondom onze kerntaak en die bijdragen aan onze bestuurlijke ambities zoals het ontwikkelen van aantrekkelijke leef- en werkomgeving en duurzaam, innovatief en datagedreven werken.

Doelstellingen

- Het waterschap ontsluit zijn kennis en informatie op een veilige, toegankelijke en transparante manier en streeft hierbij naar het verminderen van kwetsbaarheid en het vergroten van dienstverlening.
- Het waterschap streeft naar een maatschappelijk verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau op lange termijn en maakt hierbij afgewogen keuzes in de uitoefening van taken en financiering.
- Informatie is onze waterschat. Wij zetten informatie slim in, om onze ambities te realiseren. Wij ontwikkelen toegevoegde waarde voor onze klanten, partners en andere overheden, ook in de digitale wereld. We organiseren ons als een solide en veilige informatie-entiteit. We willen daarvoor de mogelijkheden van data gedreven werken breder toepassen in ons werk.
- Zuiderzeeland is een gezonde moderne (overheids)organisatie met betrokken, vakbekwame medewerkers.
- Zuiderzeeland staat bekend als interessante werkgever bij potentiële werknemers.

5.2. WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Toekomstige opgaven vragen om toekomstgerichte financiële kaders

De opgaven van het waterschap op onder andere het gebied van waterveiligheid, klimaat en waterkwaliteit zijn groot. De omvang van de opgaven heeft effect op de financiële positie van het waterschap. Het kunnen sturen op toekomstige kosten en op toekomstige investerings- en schuldombang is daarbij belangrijk.

De komende jaren nemen we daarom een aantal financiële beleidskaders opnieuw onder de loep en bekijken in hoeverre aanpassing nodig is om ook in de toekomst een gezonde financiële positie te kunnen borgen. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat Zuiderzeeland haar huidige gezonde financiële positie ook voor de toekomst behoudt.

Meer aandacht voor interne beheersing

Nieuwe, complexere vraagstukken en technologische veranderingen, zijn enkele van de ontwikkelingen waarvoor vanuit het oogpunt van de interne beheersing steeds meer aandacht moet zijn. Vanaf 2021 worden stappen gezet om de interne beheersing naar een hoger niveau te brengen. Verder is relevant dat op dit moment wetgeving in de maak is met betrekking tot het afgeven van een in control statement (op rechtmatigheid) door het dagelijks bestuur. Deze wet treedt per 1 januari 2021 in werking bij gemeenten. Hoewel nog niet bekend is wanneer de wet ook wordt toegepast bij waterschappen, is het van belang dat we ons verder gaan oriënteren op wat dit betekent voor control binnen het waterschap.

Risicomanagement

Vanuit Control wordt een ontwikkeling gemaakt naar een meer cyclische aanpak van de risico

analyse. Dit betekent dat risico's in de organisatie op periodieke basis worden geïnventariseerd en besproken. Vanaf 2021 wordt ook het bestuur actiever betrokken bij Risicomanagement.

assetmanagement

Het waterschap maakt bij de uitvoering van zijn taken gebruik van kostbare assets, zoals gemalen en afvalwaterzuiveringsinstallaties en persleidingen. Om de taakuitvoering te borgen, is de beschikbaarheid van deze assets van essentieel belang. Daarnaast leiden ontwikkelingen in het beheergebied (groei van aantal inwoners) en de opgaven op het gebied van onder andere duurzaamheid en waterkwaliteit ertoe, dat assets moeten worden aangepast. Dit vraagt om weloverwogen keuzes. Om deze reden is het waterschap gestart met de implementatie van assetmanagement. De ontwikkeling van assetmanagement moet er aan bijdragen dat we in staat zijn beter te kiezen en we onze ambities en doelen bereiken. In 2021 zal de Algemene Vergadering worden meegenomen bij wat assetmanagement is en hoe dit bij Waterschap Zuiderzeeland in de komende jaren gaat werken. Ook zal toegelicht worden op welke wijze assetmanagement en in het bijzonder de bedrijfswaarden gaan helpen om keuzes te maken op basis van financiën, prestaties en risico's.

Maatregelen Financiën en Bedrijfsvoering

- 1 Uiterlijk in 2022 wordt het reserve- en schuldenbeleid van Waterschap Zuiderzeeland geëvalueerd en indien nodig herzien.
- 2 Het waterschap zet gedurende de planperiode de invoering van assetmanagement (versneld) voort.

Nieuwe informatiestrategie: Digitaal, dienstverlenend en solide

We zijn aan de slag met de nieuwe informatiestrategie 2021-2025, waarin digitale dienstverlening gecontinueerd wordt en bredere samenwerking, versterking eigen organisatie en digitale veiligheid nieuwe impulsen krijgen. Deze nieuwe strategie bestaat uit drie bouwblokken: Solide huis, Veilige basis en Gezonde ambitie. De nieuwe informatiestrategie vormt de integratie van een aantal lopende ontwikkelingen en nieuwe ontwikkelingen van het afgelopen jaar:

- Hoe we verder gaan met de I&A samenwerking na het stopzetten van de samenwerking met Waterschap Drents Overijsselse Delta
- Hoe we verder gaan met privacy en veiligheid en de uitkomsten van het rekenkameronderzoek Digitale Veiligheid
- Welke ontwikkelagenda bij ons past, in de context van ons bestuursprogramma en wet- en regelgeving die op ons afkomt.

Verder uitbouwen van de digitale dienstverlening

In 2017 koos ons waterschap voor een informatiestrategie waarin de 'focus naar buiten' centraal stond. Daarin hebben we ingezet op een aantal zaken. Ten eerste op het gebruiken en delen van informatie. Ten tweede op digitale vernieuwingen met een toekomstbestendig ICT fundament. En tot slot op een toegankelijke website voor interactieve dienstverlening. Daarmee werken we gemakkelijker samen. Zowel binnen als buiten de organisatie. We zetten dagelijks digitaal werken in op verschillende gebieden. Bijvoorbeeld bij vergaderen, videobellen, publiceren en bekendmaken. Daarnaast werken we digitaal samen met partners in multidisciplinaire teams. Zo plukken we de vruchten van de ingezette koers, zeker in de huidige coronacrisis. Met deze goede basis bouwen we verder aan het verbeteren van onze digitale diensten.

Werken vanuit een solide basis.

We gaan in de komende periode voor een stabiele basisorganisatie die de technologie en de informatie beheert. Ons waterschapswerk moet blijvend solide en veilig ondersteund worden door adequate technologie en een goed toegeruste ondersteunende (beheer)organisatie met de juiste kennis en kunde. Voor ons ICT-beheer gaan we meer gebruik maken van de expertise van de ICT-markt. Tegelijkertijd werken we landelijk breed samen met andere waterschappen en overheden, en in Het Waterschapshuis (HWH), de landelijke ICT-organisatie van de waterschappen.

Verder werken aan de digitale transformatie

We werken verder aan de digitale transformatie en ontwikkelen ons naar het datagedreven werken. Daarbij gebruiken we veel informatie van anderen. Denk daarbij aan neerslaggegevens, satellietgegevens, hoogtekarten, omgevingsdata, modelinformatie, statistieken en trendanalyses over onze samenleving. Deze informatie staat tot de beschikking van ons waterschap. Open data,

het openbaar beschikbaar stellen van onze eigen informatie, vinden wij belangrijk voor transparantie, kennisdeling en dienstverlening op maat. Ook in het kader van de Omgevingswet is dit een opgave waaraan we werken. We zien de digitale transformatie en datagedreven werken als middel om ons waterschapswerk slimmer te organiseren en de benodigde ICT-faciliteiten robuust te houden.

Maatregelen Informatie

- 1 In de periode tot (en met) 2023 werken we aan de realisatie van een solide informatiehuis die de digitaliseringsopgaven adequaat kan blijven ondersteunen.
- 2 We werken verder aan informatieveiligheid en privacy, zodat iedereen binnen het waterschap uiterlijk in 2022 bewust en alert handelt conform de landelijke normen en wetgeving.
- 3 De digitale dienstverlening van ons waterschap wordt voortdurend aangepast om minimaal te blijven voldoen aan de wet- en regelgeving voor de digitale overheid, waarbij we streven naar digitaal en persoonlijk waar mogelijk en nuttig.
- 4 In de periode tot (en met) 2022 werken we aan een nieuwe solide basis voor financieel/ondersteunende processen met gedigitaliseerde, transparante processen en systemen.
- 5 We investeren de komende jaren zodanig in ons datalandschap, kennistechnologie en de organisatie, zodat we uiterlijk in 2025 datagedreven werken als middel inzetten bij enkele ontwikkelthema's.

Organisatie & Personeel

Corona

De Covid-19 pandemie heeft een grote impact op de manier van werken voor alle medewerkers. Al onze medewerkers werken zoveel als mogelijk thuis en de organisatie doet er alles aan om de doorgang van de primaire processen te waarborgen. Wat de impact is op de manier van werken voor de langere termijn is nog niet exact te voorspellen. Inmiddels is wel duidelijk dat de manier van werken voorgoed verandert. Wat dit precies inhoudt en wat daar voor nodig is, wordt de komende tijd onderzocht.

Organisatieontwikkeling

In de loop van 2021 wordt een voorstel aan de AV voorgelegd waarin meer invulling wordt gegeven aan de vertrekpunten voor organisatieontwikkeling. De basis hiervoor ligt vast in het "Kompas voor onze koers naar de toekomst" en de kernwaarden wendbaar en weerbaar. Ook de relatie met arbeidsmarktontwikkelingen, toekomstbestendig werkgeverschap en verplichtingen op grond van bijvoorbeeld de Participatiewet worden hierbij meegenomen.

Veel aandacht voor ontwikkeling medewerkers

Hoewel nu op andere wijze vanwege de Covid-19 pandemie, blijft voortdurend leren continu een belangrijk speerpunt binnen de leer- en ontwikkelactiviteiten van de ZZL- en Waterkrachtacademie. Hiermee zijn we als organisatie, en als medewerker, in staat om in te spelen op huidige en toekomstige ontwikkelingen. Het waterschap sluit hiermee aan bij het gedachtegoed uit de CAO om in te zetten op het levenslang ontwikkelen van medewerkers en het optimaal benutten van talenten.

Arbeidsmarkt

Ondanks de coronacrisis neemt de krapte op de arbeidsmarkt voor een aantal beroepen nog steeds toe. Voor een aantal beroepsgroepen, zoals ICT, is de krapte zelfs groter dan in februari voor de coronacrisis. De recruiter binnen het samenwerkingsverband 'Samenwerken in Flevoland' (Swif) helpt bij het werven van kandidaten voor deze moeilijk vervulbare vacatures. Daarnaast is er in 2020 weer een tweejarig traineeship in samenwerking met Waterkracht gestart.

Ziekteverzuim en duurzame inzetbaarheid

In 2020 is het ziekteverzuimpercentage gestegen ten opzichte van 2019. Meer langdurig verzuim is de oorzaak van deze stijging. De focus in 2021 ligt op het verlagen van het langdurig verzuim, zodat we op of onder de vastgestelde norm van 4,5% komen. Mede door het aanbieden van het vitaliteitprogramma wordt hieraan gewerkt. Vitaliteitmanagement is onderdeel van een bredere context en is één van de bouwstenen voor duurzame inzetbaarheid. Medewerkers kunnen zo op een laagdrempelige manier kennismaken met activiteiten ter bevordering van gezondheid van lichaam en geest. Daarnaast worden ook in samenwerking met onze arbdienst trainingen georganiseerd

gericht op verzuimpreventie en inzetbaarheid. Hierbij ligt de nadruk op het vroegtijdig signaleren van potentiële inzetbaarheidsproblemen en het stimuleren van het nemen van eigen regie op inzetbaarheid. Duurzame inzetbaarheid is ook een belangrijk thema in de huidige CAO.

Maatregelen Organisatie en personeel

- 1 Jaarlijks evalueren en indien nodig aanpassen van het opleidingsaanbod van de ZZL Academie, om de vakbekwaamheid en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers te faciliteren.
- 2 Uitwerken van de actuele HR beleidsspeerpunten uit de cao-afspraken.

Speciale investeringen

Hieronder is voor de speciale investeringen die in de planperiode (gaan) lopen een toelichting opgenomen.

		Programma	Financieel	Planning
Herinrichting buitenterrein hoofdkantoor		Financiën, organisatie en informatie	Herinrichting: € 0,4 mln	2023-2024
X				
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Het oorspronkelijke doel van dit project was om het buitenterrein van het waterschapshuis meer de uitstraling te geven van een waterschap dat in verbinding staat met de samenleving. Deze meer open uitstraling zou gerealiseerd kunnen worden door de werkzaamheden hiervoor te combineren met de ruimtelijke herinrichting van de directe omgeving van het waterschap en reeds noodzakelijke renovatiewerkzaamheden van het buitenterrein zelf. De gemeente heeft in 2020 laten weten hier geen prioriteit aan te willen of kunnen geven. De focus komt nu meer te liggen op de renovatiewerkzaamheden die nog steeds noodzakelijk zijn. Deze werkzaamheden staan nu gepland voor 2023-2024. De hoogte van het investeringsbedrag is op basis van deze inzichten inmiddels verlaagd met enkele tientallen procenten.				

□

5.3. WAT MAG HET KOSTEN?

Overzicht netto lasten programma

In onderstaande tabel zijn de netto lasten opgenomen die aan het programma Financiën, organisatie en informatie verbonden zijn.

Tabel 5.1 Netto lasten programma Financiën, organisatie en informatie (bedragen in miljoenen euro's)

Jaar	Bedrag
Realisatie 2019	14,0
Begroting 2020	15,4
Begroting 2021	18,1
Raming 2022	18,4
Raming 2023	18,5
Raming 2024	18,9

In de onderstaande tabel worden de mutaties voor de jaren 2021-2024 ten opzichte van het basisjaar 2020 inzichtelijk gemaakt. De netto lasten van het programma Financiën, organisatie en informatie komt ten laste van de taken in de verhouding van de directe lasten per taak. In de praktijk ligt deze verhouding nagenoeg op 60% ten laste van de watersysteemtaak en 40% ten laste van de zuiveringstaak.

Tabel 5.2 Mutaties netto lasten programma Financiën, organisatie en informatie jaren 2021-2024 (bedragen in miljoenen euro's)

Mutaties	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Netto lasten basisjaar 2020	15,4	15,4	15,4	15,4
Informatiestrategie	1,2	1,2	1,0	1,0
Schrale gronden	0,3	0,3	0,3	0,3
Energiemanagement	0,1	-	-	-
Ontwikkeling ICT beheer	0,1	0,1	0,1	0,1
Afloop incidentele kosten samenwerking I&A met WDOD	- 0,1	- 0,1	- 0,1	- 0,1
Afloop implementatie AVG	-	- 0,1	- 0,1	- 0,1
Centrale inflatieruimte, loon- en taakontwikkeling ¹	0,8	0,8	0,8	0,8
Kapitaallasten	0,0	0,2	0,3	0,3
Wijziging bespaarde rente eigen financieringsmiddelen	0,6	0,6	0,6	0,6
Inflatie- en loonontwikkeling	- 0,2	0,1	0,4	0,7
Diversen	- 0,1	- 0,1	- 0,2	- 0,1
Netto programmalasten	18,1	18,4	18,5	18,9

Investeringsen

In onderstaande tabel zijn de geraamde investeringsuitgaven opgenomen. Deze zijn gebaseerd op de investeringsplanning zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2021-2024. De tabel bevat de begrote investeringsuitgaven van zowel reeds gestarte investeringsprojecten als van de investeringsprojecten waarvoor het investeringskrediet nog moet worden verleend. Tabel 5.4 gaat in op de kredietverlening voor investeringsprojecten die in 2021 zullen starten (en waarvan uitgaven deels doorlopen in de jaren na 2021).

Tabel 5.3 Investeringsuitgaven programma Financiën, organisatie en informatie (bedragen in miljoenen euro's)

	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Reguliere investeringen	1,1	0,6	0,6	0,4
Speciale investeringen	-	-	0,2	0,2
Totaal investeringsuitgaven	1,1	0,6	0,8	0,6

Met betrekking tot investeringen maakt Waterschap Zuiderzeeland onderscheid tussen "reguliere" en "speciale" investeringsprojecten. Speciale investeringsprojecten zijn projecten met een hoger risico, grote impact op de taakuitvoering en/of het beleid van het waterschap en worden apart door de AV aangewezen. Op basis van de in juli 2018 vastgestelde Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie worden met de vaststelling van de begroting ook de voorgenomen investeringsuitgaven uit de investeringsplanning geautoriseerd, voor zover de aanvangsdatum van de betreffende investeringsprojecten in het begrotingsjaar ligt. Het college is vervolgens bevoegd tot

¹ De inflatieruimte voor de eerste jaarschijf van de totale begroting wordt centraal opgenomen. De directie beschikt over de uitputting van deze ruimte.

kredietverlening. Voor speciale investeringsprojecten geldt verder dat de AV de beleidsmatige kaders moet hebben vastgesteld alvorens het college kan starten met de uitvoering.

Hieronder is weergegeven wat de verwachte kredietverlening is voor reguliere investeringen en speciale investeringen.

Tabel 5.4 Investeringsprojecten waarvoor in 2021 kredietverlening plaatsvindt (bedrag in duizenden euro's)

Omschrijving investering	Regulier / Speciaal
Financiële oplossing	Regulier
Ambitie data gedreven werken 2021	Regulier
Totaal te verlenen kredieten in 2021	900

6. Overzicht programmatotaal en belastingopbrengsten

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de dekkingsmiddelen per taak. Het betreft voornamelijk de watersysteem- en zuiveringsheffing. De watersysteemheffing is ter financiering van het watersysteem, de zuiveringsheffing ter financiering van de zuiveringen. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten goede aan de bekostiging van het beheer van het watersysteem. Daarna wordt aandacht besteed aan de post onvoorzien.

Lastenontwikkeling komende jaren

De lasten van het waterschap nemen de komende jaren toe. Hieronder is een totaaloverzicht opgenomen van de netto lasten per programma en de dekking van deze lasten door de waterschapsbelastingen. De belastingen inclusief het gevoerde beleid op het gebied van kwijschelding worden behandeld in de paragraaf waterschapsbelastingen (zie paragraaf 7.6).

Tabel 6.1 Lastenontwikkeling (bedragen in miljoenen euro's)

Programma	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Bestuur en omgeving	10,9	10,9	11,3	11,5	11,8	11,6
Waterveiligheid	7,1	8,6	8,2	8,3	8,3	8,3
Voldoende en gezond water	21,5	24,3	23,3	23,8	24,6	24,6
Schoon, gezuiverd water	19,8	21,0	20,8	23,3	24,3	23,5
Financiën, organisatie en informatie	14,0	15,4	18,1	18,4	18,5	18,9
Netto lasten	73,3	80,2	81,7	85,3	87,5	86,9
Watersysteemheffing	44,5	46,6	48,4	50,5	52,6	54,9
Verontreinigingsheffing	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
Zuiveringsheffing	30,8	30,3	32,0	33,4	34,9	36,2
Waterschapsbelastingen	76,0	77,6	81,2	84,7	88,3	91,9
Exploitatieresultaat	2,7	- 2,6	- 0,5	- 0,6	0,8	5,0
Reserve-inzet	0,3	2,6	0,5	0,6	- 0,8	- 5,0
Resultaat na reserve-inzet	3,0	-	-	-	-	-

De verwachte mutatie van de waterschapsbelastingen in de komende jaren is gezien het voorgaande schema als volgt.

Tabel 6.2 Verwachte mutatie van de opbrengsten van de waterschapsbelastingen in de komende jaren

Jaar	Watersysteemheffing	Zuiveringsheffing
2021	4,2%	3,4%
2022	4,2%	3,3%
2023	4,2%	3,2%
2024	4,2%	3,1%

Voor de tariefontwikkeling is ook de ontwikkeling van de eenheden van belang (zie paragraaf 7.6).

Post onvoorzien

In de begroting is een post onvoorzien van € 0,13 miljoen opgenomen. Het college van Dijkgraaf en Heemraden is bevoegd een overschrijding van geautoriseerde netto kosten te dekken uit het bedrag voor onvoorzien in de begroting, conform de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie van Waterschap Zuiderzeeland.

Paragrafen

7. Verplichte Paragrafen

Artikel 4.11 van het Waterschapsbesluit bepaalt dat in de begroting paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede de waterschapsbelastingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, waardoor de Algemene Vergadering voldoende inzicht krijgt.

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting. Met de genoemde onderwerpen is vrijwel altijd een groot financieel belang gediend. De paragrafen geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

Het Waterschapsbesluit schrijft de volgende paragrafen voor:

- Bedrijfsvoering;
- Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar;
- Uitgangspunten en normen;
- Incidentele baten en lasten ;
- Kostentoerekening;
- Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen;
- Waterschapsbelastingen;
- Weerstandsvermogen;
- Financiering;
- Verbonden partijen;
- EMU-saldo.

De aspecten met betrekking tot de bedrijfsvoering zijn in het programma Financiën, organisatie en informatie opgenomen. Daarbij is ook ingegaan op de ontwikkelingen met betrekking tot organisatie en personeel en de formatie. Voor de bedrijfsvoeringsparagraaf wordt daarom verwezen naar het programma Financiën, organisatie en informatie.

7.1 ONTWIKKELINGEN SINDE HET VORIGE BEGROTINGSJAAR

In de paragraaf betreffende de ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar kan worden ingegaan op externe en interne ontwikkelingen die zich sinds het vaststellen van de vorige begroting en de behandeling van de meerjarenraming hebben voorgedaan. Bovendien kunnen afwijkingen van de uitgangspunten en grondslagen, zoals deze voor de vorige begroting en de meerjarenraming zijn gehanteerd, en belangrijke afwijkingen in de cijfers van de meerjarenraming in deze paragraaf nader worden toegelicht. Bij Waterschap Zuiderzeeland is ervoor gekozen om de algemene ontwikkelingen in het programmadeel van de begroting op te nemen.

7.2 UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

In de paragraaf betreffende de uitgangspunten en normen wordt onder andere ingegaan op de in de begroting opgenomen salarisontwikkeling, inflatie en overige uitgangspunten die voor lastenstijgingen dan wel batenstijgingen en batendalingen zijn gehanteerd en die deels aan de geraamde bedragen ten grondslag liggen.

Tabel 7.1 Algemene grondslagen

Omschrijving	Grondslag
Lonen (incl. sociale lasten)	2,50%
Prijzen	1,50%
Rekenrente	1,65%

Lonen

Bij de loonontwikkelingen is rekening gehouden een jaarlijkse toename van salarissen en premies van in totaal 2,50% (en is exclusief reguliere periodiekenstijging). Dit percentage is gebaseerd op de prognose van het Centraal Economisch Planbureau (CPB) en het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP).

Prijzen

Bij de prijsontwikkelingen is rekening gehouden met een stijging van 1,50%. Ook dit percentage is gebaseerd op de cijfers afkomstig van het CPB en CBS.

Investerings

Naast prijscompensatie spelen ontwikkelingen in de markt en aanbestedingsresultaten een belangrijke rol in de raming van een investering. Er wordt bij de jaarlijkse actualisatie van het investeringsplan daarom – rekening houdend met al deze factoren – een zo reëel mogelijke inschatting gemaakt van de investering naar het prijspeil van het komende begrotingsjaar.

Rekenrente

De rekenrente wordt in 2021 gesteld op 1,65%. Dit percentage is gebaseerd op de rente van reeds afgesloten leningen (het overgrote deel), de verwachte rente op nieuw af te sluiten langlopende leningen en de verwachte rente over het rekeningcourantsaldo.

7.3 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

De paragraaf betreffende de incidentele baten en lasten bevat een overzicht van de baten en lasten die als eenmalig ten opzichte van voorgaande en komende begrotingsjaren moeten worden beschouwd. De Meerjarenbegroting 2021-2024 bevat geen baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen en van materieel niveau zijn en dus als incidenteel kunnen worden bestempeld.

7.4 KOSTENTOEREKENING

In deze paragraaf wordt ingegaan op de principes die zijn gehanteerd bij de toerekening van kosten aan uiteindelijk de kostendragers, dat wil zeggen de wettelijke taken. Waterschap Zuiderzeeland onderscheidt de volgende wettelijke taken:

- watersysteemtaak;
- zuiveringstaak.

De programmalasten worden conform onderstaande tabel aan de wettelijke taken toegerekend.

Tabel 7.2 Toerekening programmalasten naar wettelijke taak

Programma	Watersysteemtaak	Zuiveringstaak
Bestuur en omgeving ²	60%	40%
Waterveiligheid	100%	-
Voldoende en gezond water	100%	-
Schoon, gezuiverd water	-	100%

² De netto lasten van het programma Bestuur en omgeving komen voor 60% ten laste van de watersysteemtaak en 40% ten lasten van de zuiveringstaak, behalve de lasten van vergunningverlening en handhaving, die direct aan de taken worden toegerekend.

Financiën, organisatie en informatie

Op basis van de directe lasten per taak³

Op basis van de directe lasten per taak⁴

7.5 ONTTREKKINGEN AAN VOORZIENINGEN EN BESTEMMINGSRESERVES

In deze paragraaf wordt ingegaan op de bedragen die rechtstreeks uit voorzieningen kunnen worden onttrokken, alsmede op het beroep dat op de bestemmingsreserves kan worden gedaan.

Onttrekkingen aan voorzieningen

Bij Waterschap Zuiderzeeland zijn de onderstaande voorzieningen opgenomen:

Arbeidsgerelateerde verplichtingen:

- Pensioenen voormalige bestuurders
- Wachtgelden voormalige bestuurders
- Personele reorganisatie

Overige voorzieningen:

- Baggeren

De voorzieningen zijn door de Algemene Vergadering ingesteld voor een vooraf vastgesteld bestedingsdoel. Onttrekkingen aan deze voorzieningen, voor zover passend binnen dit vastgestelde bestedingsdoel, zullen plaatsvinden zonder dat hiervoor nog door de Algemene Vergadering nader toestemming moet worden verleend.

Onttrekkingen aan bestemmingsreserves

Door de Algemene Vergadering zijn de onderstaande bestemmingsreserves ingesteld.

- Duurzame energie
- Duurzame oevers
- Beheer & onderhoud stedelijk gebied
- Beoordeling keringen
- Windpark Hanze
- Optimalisatie Ephyra
- PFAS

Conform het vastgestelde beleid is er instemming vanuit de AV nodig voordat er gelden uit bestemmingsreserves kunnen worden onttrokken.

7.6 WATERSCHAPSBELASTINGEN

Inleiding

Anders dan gemeenten en provincies ontvangen waterschappen geen bijdrage van het Rijk voor de bekostiging van hun taken. Waterschappen bekostigen hun taken door het heffen van belastingen: de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing.

De kosten die te maken hebben met waterkeringen, het waterkwantiteitsbeheer en het waterkwaliteitsbeheer met uitzondering van het zuiveringsbeheer, worden gefinancierd uit één watersysteemheffing, die wordt betaald door inwoners en de eigenaren van gebouwde en ongebouwde onroerende zaken. De inwonerdichtheid en de economische waardeverhoudingen zijn de centrale uitgangspunten voor de financiering van het watersysteembeheer.

³ In de praktijk is dit percentage voor de watersysteemtaak nagenoeg gelijk aan 60%.

⁴ In de praktijk is dit percentage voor de zuiveringstaak nagenoeg gelijk aan 40%.

De zuiveringsheffing is toegespitst op de kosten van de zuivering, het transport van afvalwater en de verwerking van het zuiveringslib. De directe lozingen op het oppervlaktewater worden in de verontreinigingsheffing betrokken. De opbrengsten daarvan gaan naar het watersysteembeheer.

Kostentoedeling

Bij de vaststelling van de omslagtarieven voor 2021 voor de verschillende belangencategorieën is in de Meerjarenbegroting 2021-2024 de hiervoor geldende Kostentoedelingsverordening 2019 toegepast.

Minimaal eenmaal in de vijf jaar moet deze Kostentoedelingsverordening worden herzien. In oktober 2018 is de nieuwe Kostentoedelingsverordening 2019 door de Algemene Vergadering vastgesteld.

In de Kostentoedelingsverordening is vastgelegd hoe de taakkosten van de watersysteemtaak naar aard en omvang van het belang worden verdeeld over belanghebbenden in de taak. In het onderstaande schema vindt u de vastgestelde verdeling.

Tabel 7.3 Vastgestelde percentuele toedeling van de kosten aan de belangencategorieën

Belangencategorie	Percentage
Ingezetenen	29,0%
Gebouwd	45,3%
Ongebouwd	23,2%
Natuurterreinen	2,5%

De Kostentoedelingsverordening is niet van toepassing op de zuiveringstaak. De kosten hiervan worden opgebracht door bedrijven en huishoudens die afvalwater lozen.

Belastingeenheden

Voor de meeste categorieën belastingeenheden in het beheergebied wordt voor de komende jaren een volumevergroting verwacht. Deze gemiddelde groei van het aantal woningen en bedrijven is meegenomen voor wat betreft het aantal woningen, ingezetenen en bedrijven. Voor het aantal hectaren overig ongebouwd is geen sprake van een jaarlijkse groei. Hier is sprake van een afname van het aantal hectares. De begrote afname in 2021 bedraagt 900 hectare. De hectares zijn onder andere bijgesteld op basis van realisatiecijfers. De daling wordt veroorzaakt door ontwikkelingen op het gebied van woningbouw en bedrijventerreinen (o.a. Lelystad Airport). Ook is een toename te zien in het aantal hectare natuur. In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de ontwikkelingen in het aantal belastingeenheden.

Tabel 7.4 Ontwikkeling eenheden Watersysteemtaak (omslagen)

Jaar	Ingezetenen	WOZ Waarde (* € 1 miljard)	Ha ongebouwd (overig)	Ha ongebouwd (wegen)	Ha natuurterrein
Jaar 2019	162.900	44,742	99.600	7.200	117.500
Jaar 2020	165.000	47,987	103.200	3.500	117.500
Jaar 2021	168.000	53,563	102.300	3.500	118.200
Jaar 2022	170.000	55,987	102.200	3.500	118.200
Jaar 2023	171.500	56,589	102.100	3.500	118.200
Jaar 2024	173.000	57,326	102.000	3.500	118.200

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal eenheden per 31 augustus 2020.
- Een toename van het aantal ingezetenen / woningen in het jaar 2021 en 2022 met 2.000 en vanaf het jaar 2023 met 1.500 per jaar.
- Een toename van de WOZ waarde van woningen van 7,5% voor het jaar 2021, 4,5% voor het jaar 2022 en 2,5% voor de daarop volgende jaren.
- Voor niet-woningen een afname van de WOZ waarde met 1,0% per jaar.
- Een afname van het aantal hectares ongebouwd met 100 hectares per jaar.
- Geen mutatie in het aantal hectares wegen en natuurterreinen in 2021 en verder.

Tabel 7.4 Ontwikkeling vervuilingseenheden Watersysteemtaak (Verontreinigingsheffing)

Jaar	Directe Lozingen (woningen)	Directe Lozingen (bedrijven)	Totaal
Jaar 2019	7.600	4.500	12.100
Jaar 2020	7.600	4.500	12.100
Jaar 2021	7.600	4.500	12.100
Jaar 2022	7.600	4.500	12.100
Jaar 2023	7.600	4.500	12.100
Jaar 2024	7.600	4.500	12.100

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal eenheden per 31 augustus 2020.
- Geen wijziging in het aantal eenheden directe lozingen in 2021 en verder.

De zuiveringstaak op basis van het aantal eenheden zuiveringsheffing woningen en bedrijven.

Tabel 7.5 Ontwikkeling vervuilingseenheden Zuiveringstaak

Jaar	Woningen	Bedrijven (meet)	Bedrijven (overig)	Totaal
Jaar 2019	390.400	71.500	54.600	516.500
Jaar 2020	395.900	76.100	55.100	527.100
Jaar 2021	403.800	83.500	53.400	540.700
Jaar 2022	407.500	83.500	55.700	546.700
Jaar 2023	411.200	83.500	58.200	552.900
Jaar 2024	415.000	83.500	58.500	557.000

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal zuiveringseenheden per 31 augustus 2020.
- Een toename van het aantal zuiveringseenheden woningen met 0,9% per jaar.
- Een toename van het aantal zuiveringseenheden bedrijven.

Kwijtschelding

Waterschap Zuiderzeeland hanteert een kwijtscheldingnorm van 100%. Kwijtschelding kan aan natuurlijke personen worden verleend voor de watersysteemheffing ingezetenen, de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing. De doelstelling is om de verzoeken binnen zes weken af te handelen.

In de jaren 2021 tot en met 2024 zal naar verwachting jaarlijks een bedrag van circa € 1,9 miljoen worden kwijtschelden.

Tabel 7.6 Kwijtschelding heffingseenheden

Jaar	Ingezetenen	Zuiveringseenheden
Jaar 2019	9.200	18.700
Jaar 2020	8.800	18.300
Jaar 2021	9.700	20.500
Jaar 2022	9.700	20.500
Jaar 2023	9.700	20.500
Jaar 2024	9.700	20.500

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het toegekende aantal kwijtscheldingen per 31 augustus 2020.
- Geen wijziging van het aantal kwijtscheldingen in de jaren 2021 en verder.

De begrote kwijtschelding is ruim 5% van het totaal aantal huishoudens.

Reservebeleid

In 2013 heeft de Algemene Vergadering het reservebeleid vastgesteld. Dit heeft geleid tot een aantal beleidskeuzes, op basis waarvan jaarlijks wordt bepaald wat de gewenste onttrekking aan de bestemmingsreserve tariefegalisatie is. Het waterschap streeft naar beperkte, stabiele lastenontwikkeling voor huishoudens, agrariërs, bedrijven en natuurterreinbeheerders.

In de Meerjarenbegroting 2021-2024 wordt voorgesteld om in 2021 een bedrag van € 0,485 miljoen te onttrekken aan de tariefegalisatiereserve. In de totale planperiode is per saldo sprake van een toevoeging aan de tariefegalisatiereserve van € 4,675 miljoen. Met deze mutaties kan een gelijkmatige stijging van de lastenontwikkeling worden gerealiseerd.

Tabel 7.8 Geplande mutatie tarief egalisatie reserve

Jaar	Watersysteemtaak	Zuiveringstaak ⁵	Totale reserve inzet
Jaar 2021	- € 0,595 miljoen	+ € 0,110 miljoen	- € 0,485 miljoen
Jaar 2022	+ € 0,500 miljoen	- € 1,125 miljoen	- € 0,625 miljoen
Jaar 2023	+ € 1,555 miljoen	- € 0,745 miljoen	+ € 0,810 miljoen
Jaar 2024	+ € 3,585 miljoen	+ € 1,390 miljoen	+ € 4,975 miljoen
Totaal	+ € 5,045 miljoen	- € 0,370 miljoen	+ € 4,675 miljoen

In de praktijk zal de reserve-inzet in de jaren na 2021 lager uitpakken. Een aantal opgaven zijn nog niet financieel verwerkt in de netto kosten. Het gaat hier dan om onder andere de opgave op het gebied van klimaat, waterkwaliteit, duurzaamheid en biodiversiteit. Deze zullen in de loop van de MJB periode, na bestuurlijke besluitvorming, in de netto kosten worden opgenomen.

⁵ In de bovenstaande tabel is het totaalbedrag weergegeven dat uit de reserves wordt onttrokken / gedoteerd, inclusief verwachte tijdelijke extra kosten van slibverwerking. Op basis van het AV voorstel zal voor de uiteindelijke tijdelijke extra lasten een onttrekking plaatsvinden vanuit de algemene reserve.

Tarieven

De mutatie van de tarieven is niet gelijk bij de verschillende categorieën. Dit komt naast een verschil in lastentoename van de twee taken vooral door een verschil in groei dan wel afname van het aantal belastingeenheden. De tarieven voor de verschillende categorieën zijn in de onderstaande tabel vermeld.

Tabel 7.7 Tarieven 2020 en 2021 (in euro's) en de procentuele mutaties

Heffing	Begroting 2020	Begroting 2021	Mutatie
Watersysteemheffing ingezetenen	86,42	88,86	2,8%
Watersysteemheffing gebouwd ⁶	0,0439%	0,0410%	- 6,6%
Watersysteemheffing ongebouwd (overig)	97,99	102,95	5,1%
Watersysteemheffing ongebouwd (wegen)	195,98	205,90	5,1%
Watersysteemheffing natuurterreinen	9,90	10,26	3,6%
Zuiveringsheffing	59,50	61,50	3,4%
Verontreinigingsheffing	59,50	61,50	3,4%

Lastendruk

De gemiddelde lastenontwikkeling van het waterschap voor de ingezetenen en ingelanden is inzichtelijk te maken door de ontwikkelingen in beeld te brengen van een gemiddeld gezin, een gemiddeld agrarisch bedrijf, een gemiddeld industrieel bedrijf, een natuurbeheerorganisatie en een woningcorporatie. Voor de vergelijkbaarheid met het voorgaande jaar zijn ook deze cijfers weergegeven. De lastendrukprofielen zijn ten opzichte van het vorige jaar geactualiseerd.

Tabel 7.8 Lastendruk Eenpersoons huishouden in 2020 en 2021 (in euro's) en de procentuele mutaties

Eenpersoons huishouden	Begroting 2020	Begroting 2021	Mutatie
Watersysteemheffing ingezetenen	86,42	88,86	+ 2,8%
1 zuiverings- / vervuilingseenheid	59,50	61,50	+ 3,4%
Totaal niet huiseigenaren	145,92	150,36	+ 3,0%
Bij eigen woning met een waarde van € 216.000 resp. € 232.200	94,82	95,20	+0,4%
Totaal huiseigenaren	240,74	245,56	+ 2,0%

⁶ Het tarief gebouwd wordt niet uitgedrukt in euro's, maar in procenten van de vastgestelde WOZ waarde.

Tabel 7.9 Lastendruk Meerpersoons huishouden in 2020 en 2021 (in euro's) en de procentuele mutaties

Meerpersoons huishouden	Begroting 2020	Begroting 2021	Mutatie
Watersysteemheffing ingezetenen	86,42	88,86	+ 2,8%
3 zuiverings- / vervuilingseenheden	178,50	184,50	+ 3,4%
Totaal niet huiseigenaren	264,92	273,36	+ 3,2%
Bij eigen woning met een waarde van € 216.000 resp. € 232.200	94,82	95,20	+0,4%
Totaal huiseigenaren	359,74	368,56	+ 2,5%

Tabel 7.10 Lastendruk agrarische bedrijf in 2020 en 2021 (in euro's) en de procentuele mutaties

Agrarische bedrijven	Begroting 2020	Begroting 2021	Mutatie
Watersysteemheffing ingezetenen	86,42	88,86	+ 2,8%
4 zuiverings- / vervuilingseenheden	238,00	246,00	+ 3,4%
Bij eigen woning met een waarde van € 324.000 resp. € 348.300	142,24	142,80	+ 0,4%
Bij opstallen met een waarde van € 300.000 ⁷	131,70	121,77	- 7,5%
Oppervlakte 70 ha ongebouwd	6.859,30	7.206,50	+ 5,1%
Totaal	7.457,66	7.805,93	+ 4,7%

Tabel 7.11 Lastendruk industriële bedrijf in 2020 en 2021 (in euro's) en de procentuele mutaties

Industriële bedrijven	Begroting 2019	Begroting 2020	Mutatie
100 zuiverings / vervuilingseenheden	5.950,00	6.150,00	+ 3,4%
Gebouw met waarde van € 2.000.000 ²	878,00	811,80	- 7,5%
Totaal	6.828,00	6.961,80	+ 2,0%

Tabel 7.12 Lastendruk natuurbeheerder in 2020 en 2021 (in euro's) en de procentuele mutaties

Natuurterreinbeheerders	Begroting 2020	Begroting 2021	Mutatie
Bij 10.000 ha natuurterrein	99.000,00	102.600,00	+ 3,6%

^{7,2} Bij niet-woningen wordt uitgegaan van een afname van de WOZ waarde met 1,0% per jaar.

Tabel 7.13 Lastendruk woningcorporaties in 2019 en 2020 (in euro's) en de procentuele mutaties

Woningcorporaties	Begroting 2019	Begroting 2020	Mutatie
Bij 10.000 huurwoningen met een gemiddelde WOZ waarde van € 162.000 resp. € 174.150	711.180,00	714.015,00	+ 0,4%

7.7 WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen zegt iets over de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om bedrijfsrisico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen, op te kunnen vangen. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen is als volgt te berekenen:

Tabel 7.14 Weerstandscapaciteit en -vermogen 2021 (bedragen in miljoenen euro's)

Omschrijving	Weerstand capaciteit
Benodigde weerstandscapaciteit⁸ (a)	10,5
<i>Weerstandscapaciteit structureel</i>	
Post onvoorzien	0,1
<i>Weerstandscapaciteit incidenteel</i>	
Risicoreserve	10,5
Algemene reserve	9,9
Beschikbare weerstandscapaciteit (b)	20,4
Weerstandsvormogen (b / a)	1,9

In de paragraaf Weerstandsvormogen in de begroting, het jaarverslag en de Bestuursrapportage wordt gerapporteerd over significante wijzigingen die zich hebben voorgedaan sinds de meest recente organisatiebrede risicoanalyse. Daarnaast wordt gerapporteerd over bestuurlijk relevante risico's, welke het beleid van het waterschap kunnen raken. Deze zijn hieronder weergegeven en komen voor een groot deel overeen met de risico's die ook in de Bestuursrapportage zijn opgenomen.

Brede risicoanalyse

Periodiek voert het waterschap een brede risicoanalyse uit. Deze risicoanalyse geeft ook weer wat de omvang van onze risicoreserve moet zijn. In de eerste helft van 2020 is deze risicoanalyse

⁸ De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een risicoanalyse. Uit de in het jaar 2020 gehouden risico-inventarisatie, welke in het najaar van 2020 ter kennisname aan de Algemene Vergadering is gepresenteerd, bleek dat de omvang van de risico's (benodigde weerstandscapaciteit) € 10,5 miljoen bedraagt met een zekerheid van 95%.

uitgevoerd. Voorafgaand aan de behandeling van de Meerjarenbegroting wordt deze risicoanalyse ter besluitvorming aan de AV voorgelegd.

Vervolgens wordt in de begroting, het jaarverslag en de Bestuursrapportage gerapporteerd over significante wijzigingen die zich hebben voorgedaan sinds de meest recente brede risicoanalyse. Hierbij wordt gerapporteerd over bestuurlijk relevante risico's, welke het beleid van het waterschap kunnen raken. Deze rapportering vindt u hieronder.

Coronacrisis en uitstelregelingen

De COVID-19 pandemie raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Hierna is een update opgenomen van de getroffen betalingsregelingen.

Uitstelregeling eigen betalingen

Het college heeft in april ingestemd met een uitstelregeling voor de betaling van facturen. Er hebben drie debiteuren een beroep op de uitstelregeling gedaan. Met de debiteuren is vervolgens een betalingsregeling overeengekomen. Twee partijen hebben hun openstaande post inmiddels volledig betaald. Naar verwachting is in september ook de laatste betalingsregeling volledig voldaan.

Uitstelregeling waterschapsbelastingen voor ondernemers

Ook voor de betaling van waterschapsbelastingen is (via GBLT) uitstel mogelijk gemaakt. Naar de stand van begin augustus zijn voor ons waterschap 337 uitstelverzoeken toegekend voor een totaalbedrag van € 1,2 miljoen. Hierbij valt op dat er vier grote verzoeken onderdeel uitmaken van dit bedrag. Voor deze bedragen is de invorderingsprocedure hervat.

Schadeclaims

In de jaarstukken is opgenomen dat de omvang van het financieel risico van de schadedossiers € 1,3 miljoen bedraagt. Tussen het opstellen van de jaarstukken en deze bestuursrapportage zijn hierin geen significantie wijzigingen opgetreden.

Drontermeerdijk

Het dijkversterkingsproject Drontermeerdijk maakt deel uit van het gebiedsproject IJsseldelta Zuid Fase II. Het dijkproject heeft een eigen risicosysteem met toetsing door het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Het dijkproject wordt op dit moment gerealiseerd. Het project is qua aard en financiële omvang een groot project wat aandacht vraagt in de sturing en beheersing. Het project verloopt positief qua planning en financiën.

Afzet zuiveringsslib en onderhoudssituatie Afval Energie Bedrijf (AEB)

Bij AEB wordt via onze contractpartner GMB een deel van het zuiveringsslib van waterschap Zuiderzeeland verbrand. In de zomer van 2019 zijn er problemen bij AEB ontstaan (zowel operationeel als financieel). AEB was genoodzaakt om 4 van de 6 verbrandingslijnen stil te leggen en had hierdoor ook minder capaciteit om slib te verbranden. De verbranding van het deel van het slib dat afkomstig was van waterschap Zuiderzeeland heeft in het afgelopen jaar niet stilgelegen. Na de zomer van 2019 zijn maatregelen getroffen en de verbrandingslijnen zijn inmiddels weer in gebruik.

De problemen bij AEB zijn echter nog niet voorbij en dus blijft er een (rest)risico dat er opnieuw problemen ontstaan. De omvang van dit risico wordt echter beperkt geacht en is tijdelijk van aard. De einddatum van het huidige contract met GMB is maart 2022. Voor de lange termijn slibverweking heeft de AV in juli 2020 besloten om aandeelhouder te worden van HVC.

Programma Aanpak Stikstof

De Raad van State heeft op 29 mei 2019 beslist dat het Programma Aanpak Stikstof (hierna: 'PAS') niet gebruikt mag worden als basis om toestemming te verlenen voor activiteiten die leiden tot een stikstoftoename ter plaatse van stikstofgevoelige habitattypen en soorten in Natura 2000-gebieden.

In de algemene vergadering van juni 2020 is via de informatiebrief 'Stand van zaken stikstofproblematiek' geïnformeerd over het effect van deze uitspraak op projecten van het waterschap. Op dit moment worden geen problemen ondervonden bij de uitvoering van projecten. In de nabije toekomst kunnen de versterking van de IJsselmeerdijk en uitbreiding van de AWZI Almere mogelijk wel gevolgen ondervinden van de stikstofproblematiek. Om de uitvoering van deze projecten zoveel mogelijk te borgen, nemen we deel aan de regionale gebiedstafels van de provincie Flevoland.

PFAS-stoffen en baggeren

Vanaf 2018 ontstonden er bij diverse waterschappen problemen met de afzet van grond en baggerspecie vanwege de mogelijke aanwezigheid van verbindingen uit de PFAS-stoffengroep (o.a. PFOS, PFOA en GenX, maar er vallen nog veel meer stoffen onder de PFAS-stoffen groep). Het waterschap heeft destijds uit voorzorg baggerwerkzaamheden in stedelijk gebied uitgesteld naar 2021.

De rijksoverheid heeft een tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS houdende grond en baggerspecie vastgesteld. Op enkele kritische locaties in Lelystad én de Bisontocht (Swifterbant) wordt in 2020 gebaggerd. Het toepassen van baggerspecie in de Vaartplas was tot 1 juli 2020 in het tijdelijk handelingskader níet toegestaan. Vrijgekomen baggerspecie wordt daarom voor een groot deel gebruikt in de landschapswal rond het Schoterveld. De daardoor ontstane kostenstijging is al meegenomen in de bepaling van de begroting voor 2020.

Nu in juli 2020 het tijdelijk handelingskader op enkele plekken is gewijzigd kan de Vaartplas volgend jaar weer gebruikt worden als stortlocatie, mits de PFAS waarden onder de gestelde normen blijven. Naar verwachting zal zeker 75% van de bagger weer in de Vaartplas toegepast kunnen worden. Afvoeren of elders toepassen van baggerspecie (indien de PFAS gehalten tegenvallen) zou een grote kostenstijging opleveren.

PFAS-stoffen en Duurzame oevers

In de algemene vergadering van 30 december 2019 is geïnformeerd over het effect van PFAS op de vrijgekomen grond bij de aanleg van de duurzame oevers in 2019. Voor de meerkosten van met name het afvoeren van de grond werd door de AV € 1 miljoen beschikbaar gesteld.

Extra kosten voor het afvoeren van de vrijgekomen grond bij de aanleg van duurzame oevers in 2020 kunnen binnen dit budget worden opgevangen. De verwachting is dat er € 700.000 van het bedrag van € 1 miljoen is benodigd. Het definitieve bedrag zal bij de jaarstukken 2020 bekend zijn. Er bestaat wel een reële kans dat de kosten voor het afvoeren van vrijgekomen grond in 2021 gaan stijgen. Daar valt nu echter nog niet op te anticiperen.

PFAS-stoffen en dijkversterkingen

Voor de Drontermeerdijk voldeed de aangeboden klei voor het grootste deel aan de norm, waardoor PFAS vrijwel geen nadelige effecten heeft gehad. Het project voor de versterking van de IJsselmeerdijk zit in de verkenningsfase, over het effect van PFAS is nog niets bekend.

Afschaffen BTW-vrijstelling

Op dit moment loopt, naar aanleiding van enkele uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Unie, een discussie of de koepelvrijstelling in de BTW beperkter moet worden toegepast dan tot nu toe gebruikelijk was. De zorg voor een goede en veilige waterhuishouding zou bijvoorbeeld niet meer als prestatie van algemeen belang gelden. Als gevolg daarvan zouden typische waterschapstaken en belastingheffing en -inning, die niet zelfstandig door het waterschap maar bijvoorbeeld met andere

overheden in de vorm van een gemeenschappelijke regeling (GR) worden uitgevoerd, niet meer onder de koepelvrijstelling vallen, met als gevolg dat de bijdrage van het waterschap in de uitvoeringskosten van de GR met 21% wordt verhoogd.

In afwachting van reparatie via Europese regelgeving is de eerder aangekondigde inperking van de koepelvrijstelling per 1 januari 2019 opgeschort. Wel blijkt dat de Belastinginspecteurs hier verschillend mee omgaan. Specifiek voor het Waterschapshuis is deze koepelvrijstelling met ingang van 2019 komen te vervallen. Het Waterschapshuis gaat hier tegen in beroep. Het toepassen van de koepelvrijstelling is door een uitspraak van de Hoge Raad van vorig jaar (12 juli 2019, zaaknummer 17/03824) verder onder druk komen te staan. Ten aanzien van het voorgaande zijn momenteel echter geen nieuwe ontwikkelingen te melden.

Overcommittering POP-3

De provincie heeft het waterschap begin 2019 verzocht om in het kader van POP3-water middelen garant te staan voor overcommittering. Overcommittering betekent dat de provincie meer projecten positief beschikt dan er aan subsidiemiddelen beschikbaar is. De vooronderstelling hierbij is dat niet alle projecten geheel of gedeeltelijk worden uitgevoerd, dan wel de volledige kosten maken. De Algemene Vergadering heeft in februari 2019 ingestemd met het verstrekken van 6,7% overcommittering (risico van maximaal € 437.000). Ook heeft de Algemene Vergadering, bij amendement, bepaald dat eventuele overgebleven gelden worden ingezet voor waterkwaliteitsmaatregelen. Het maximale overcommitteringsrisico is voor 50% afgedekt in de meerjarenbegroting. Op dit moment zijn er geen ontwikkelingen voorzien die op vrijval van deze gelden duiden.

Chroom-6

Uit een inventarisatie is gebleken dat bij Waterschap Zuiderzeeland 167 objecten "chroom-6 verdacht" zijn. Bij werkzaamheden aan deze objecten dient de blootstelling tot een minimum beperkt te worden conform specifieke werkwijzen. Hiervoor is een plan van aanpak gemaakt, met daarin beschreven op welke wijze omgegaan dient te worden met "chroom-6 verdachte" objecten. Voorafgaand aan de uitvoering van schilderwerkzaamheden zal onderzocht moeten worden in hoeverre chroom-6 houdende verven aanwezig zijn. Indien dat zo is, is de inschatting dat meerkosten van aanvullende maatregelen bij schilderwerken 15% tot 20% bedragen.

7.8 FINANCIERING

Inleiding

De financieringsparagraaf in de begroting is een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Bij de inrichting van de financieringsfunctie staat beheersing van het renterisico centraal.

Rentevisie

De tarieven in de geld- en kapitaalmarkt bevinden zich op een historisch laag niveau. Het inschatten van deze tarieven is lastig. Het rentepercentage van nieuw af te sluiten langlopende geldleningen is begroot op 1,0% voor het jaar 2021 en 3,0% voor de daarop volgende jaren. Voor de korte rente is rekening gehouden met een percentage van 0,1%.

Schatkistbankieren

Eind 2013 is de Regeling Schatkistbankieren van kracht geworden in het kader waarvan de decentrale overheden hun overtollige middelen, boven een bepaalde drempel, dienen af te storten bij het ministerie van Financiën. Het toetsen of de regeling op de juiste wijze wordt uitgevoerd vindt plaats op kwartaalbasis.

Tabel 7.15 Berekening drempel schatkistbankieren 2020 (bedragen x € 1.000.000)

1.	Begrotingsomvang	84,8
2.	Percentage drempel	0,75%
3.	Drempel schatkistbankieren (1 x 2)	0,64

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel het waterschap kort mag financieren als percentage van de begroting. De totale netto vlottende schuld mag maximaal 23% van het totaal van de lasten van de jaarbegroting bij aanvang van het begrotingsjaar zijn. Bij een bruto begrotingstotaal van ruim € 84,8 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet € 19,5 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 30% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar.

Tabel 7.16 Renterisiconorm (Bedragen in miljoenen euro's)

		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
(1)	Renteherzieningen	-	-	-	-
(2)	Aflossingen	4,6	3,3	3,4	2,8
(3)	Renterisico (1 + 2)	4,6	3,3	3,4	2,8
(4a)	Bruto begrotingstotaal	84,8			
(4b)	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	30%			
(4)	Renterisiconorm (4a * 4b)	25,4			
(4)	Renterisiconorm	25,4			
(3)	Renterisico	- 4,6			
(5a)	Ruimte onder renterisiconorm (4 – 3)	20,8			

Financieringsbehoefte

Uitgaande van de investeringen zoals opgenomen in de investeringsplanning 2021-2024 en de bestaande leningenportefeuille wordt voor het jaar 2021 uitgegaan van een financieringsbehoefte voor nieuwe langlopende leningen van € 9,8 miljoen. In 2021 zal ook een deel van de te verstrekken achtergestelde geldlening aan Windpark Hanze worden gestort. De financieringsbehoefte die hiervoor nodig is, is reeds in 2018 afgedekt middels het afsluiten van een lening met uitgestelde storting.

7.9 VERBONDEN PARTIJEN

Waterschap Zuiderzeeland heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen.

De verbonden partij voert beleid voor het waterschap uit dat het waterschap ook zelf zou kunnen uitvoeren. Om deze reden is het van belang de ontwikkelingen weer te geven in deze paragraaf verbonden partijen. Uiteraard blijft Waterschap Zuiderzeeland beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen.

Nederlandse Waterschapsbank (NWB)

Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de NWB bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De NWB Bank is zeer kredietwaardig met ratings AAA/Aaa van S&P/Moody's. Waterschap Zuiderzeeland is in het bezit van 68 van de 58.989 aandelen, hetgeen neerkomt op 0,11% van het totale aandelenkapitaal. De leningenportefeuille van Waterschap Zuiderzeeland bestaat voor een zeer groot deel uit leningen die bij de NWB zijn afgesloten.

Unie van Waterschappen (UvW)

De UvW behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen voor een goede waterstaatsverzorging binnen het waterschapsbestel. De UvW treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de rijksoverheid en organisaties als het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeente (VNG). Dijkgraaf H. Klavers is lid van het bestuur van de Unie van Waterschappen.

GR Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)

De heffing en inning van de waterschapsbelastingen liggen in handen van GBLT. Door op het gebied van de inning van belastingen samen te werken met anderen, worden de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk gehouden. In deze gemeenschappelijke regeling nemen vijf waterschappen en zes gemeenten deel. Heemraad T. Vereijken is namens het waterschap lid van het algemeen bestuur van GBLT.

GR Aqualysis

Aqualysis verricht als waterlaboratorium het hydrobiologisch, bacteriologisch en chemisch onderzoekswerk voor vijf waterschappen. Door chemisch, bacteriologisch en biologisch onderzoek te verrichten, is controle op naleving van vergunningen mogelijk, alsmede het beheersen en het beoordelen van de kwaliteit van het oppervlaktewater en de controle op het zuiveren van afvalwater. Het Bestuur van Aqualysis bestaat uit vijf bestuursleden; elk bestuurslid vertegenwoordigt een deelnemend waterschap. Heemraad J. Caris is namens het waterschap lid van het Bestuur.

GR Het Flevolands Archief

Het Flevolands Archief is de nieuwe naam van het gedeelte van het archief dat in het verleden was ondergebracht bij Nieuw Land Erfgoedcentrum. Het Flevolands Archief is samenwerkingspartner voor diverse overheidsorganen. Dit zijn het Rijk, de provincie Flevoland, de gemeenten Dronten, Lelystad, Urk, Zeewolde en Waterschap Zuiderzeeland. Het archief verzamelt ook particuliere archieven. Het waterschap voldoet met deze samenwerking aan de archiefverplichting voor overheidsorganisaties. Namens het waterschap is heemraad A. Poppe lid van het Algemeen Bestuur.

GR Het Waterschapshuis

De gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH) is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 21 waterschappen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie. Het Waterschapshuis bevordert de samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de watersector. Het Waterschapshuis is landelijk en sector breed en leent zich vooral voor thema's als: standaardisatie, gemeenschappelijke distributie van gegevens (o.a. Europese en landelijke datasets), informatieveiligheid bij de overheid, aansluiting bij landelijke (ICT) overheidsinitiatieven. Namens het waterschap is Heemraad J. Caris lid van het Algemeen Bestuur.

Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer

De Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) is het kenniscentrum van regionale waterbeheerders in Nederland. De kennis kan liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk-juridisch en sociaalwetenschappelijk gebied. De STOWA draagt bij aan kennisvergroting van het waterschap over het waterbeheer. Daarnaast ondersteunt STOWA in een aantal gevallen intern onderzoek door ons waterschap.

Windpark Hanze B.V.

Sinds het najaar 2018 is Waterschap Zuiderzeeland aandeelhouder in Windpark Hanze B.V. Windpark Hanze B.V. heeft als doel om een windmolenpark te realiseren en te exploiteren in de gemeente Dronten. De deelname van Waterschap Zuiderzeeland heeft tot doel om de verduurzamingsdoelstellingen van het waterschap op het gebied van energie te realiseren. Namens het waterschap is heemraad A. Poppe vertegenwoordiger in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Vereniging Werken voor waterschappen

De Vereniging Werken voor waterschappen is opgericht eind 2018 en heeft tot doel om te werken aan moderne werknemersvoorwaarden (CAO) voor waterschappen en gelieerde organisaties en neemt daarmee de werkgeverstaken over van de Unie van Waterschappen.

7.10 EMU-SALDO

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Het EMU-saldo van de lokale overheid telt mee voor het EMU-saldo van de totale overheid. Om inzicht te geven in het verwachte EMU-saldo van de lokale overheid is weergave van het saldo een verplicht onderdeel. De cijfers worden daarnaast verstrekt aan het CBS. Sturing op het EMU-saldo is van belang in verband met de Wet HOF.

De Unie van Waterschappen, het IPO en de VNG hebben op afspraken gemaakt over de ruimte in het Nederlandse EMU-tekort voor de decentrale overheden in de planperiode. Deze ruimte bedraagt 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Deze ruimte is verder onderverdeeld: 0,27% gemeenten, 0,08% provincies en 0,05% waterschappen.

De ruimte voor de waterschappen van 0,05% BBP leidt met de meeste recente raming van het BBP voor 2021 tot een maximaal EMU-tekort van € 410,8 miljoen in dat jaar. Dit bedrag is met de vastgestelde verdeelsleutel van de 'geraamde netto-exploitatiekosten van het voorgaande jaar' (2020 dus) verdeeld over de waterschappen. Het maximale EMU-tekort, de zogenaamde indicatieve referentiewaarde, komt voor Waterschap Zuiderzeeland voor het jaar 2021 uit op € 10,9 miljoen. De indicatieve referentiewaarde voor het jaar 2022 is becijferd op € 11,1 miljoen.

Berekening

Hieronder treft u de tabel aan waarin de berekening van het EMU-saldo voor Waterschap Zuiderzeeland is weergegeven.

Tabel 7.17 EMU saldo (Bedragen in miljoenen euro's)

	Begroting 2021	Begroting 2022
1 EMU-exploitatiesaldo	- 0,5	- 0,6
2 Invloed investeringen		
– netto investeringsuitgaven	- 15,3	- 10,6
+ afschrijvingen	+ 9,9	+ 10,6
3 Invloed voorzieningen		
+ toevoeging aan voorziening t.l.v. exploitatie	+ 1,5	+ 1,5
– betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	- 1,5	- 1,5
4 Invloed reserves		
– betalingen rechtstreeks uit reserves	- 0,2	- 0,2
EMU-saldo	- 6,1	- 0,8

Exploitatiebegroting

8. Exploitatiebegroting naar kostensoort

Tabel 8.1 exploitatiebegroting naar kostensoort (alle bedragen in duizenden euro's)

	Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
	<i>Lasten</i>			
4.1	Rente en afschrijvingen	12.015	12.091	11.741
4.2	Personeelslasten	26.269	26.910	28.154
4.3	Goederen en diensten van derden	37.917	43.455	42.599
4.4	Toevoegingen aan voorzieningen / onvoorzien	2.707	1.469	2.323
	Totaal lasten	78.908	83.925	84.817
	<i>Baten</i>			
8.1	Financiële baten	704	620	20
8.2	Personeelsbaten	39	-	-
8.3	Goederen en diensten aan derden	2.077	1.349	1.479
8.4	Bijdragen van derden	2.535	1.721	1.515
8.5	Waterschapsbelastingen	75.989	77.540	81.238
8.6	Interne verrekeningen	-	80	80
	Totaal baten	81.345	81.310	84.332
	Exploitatieresultaat	2.437	- 2.615	- 485
9.1	Inzet tariefegalisatie reserve	320	2.615	485
9.2	Inzet bestemmingsreserves	195	-	-
	Te verdelen resultaat	2.952	-	-

9. Exploitatiebegroting naar BBP beleidsveld

Tabel 9.1 Exploitatiebegroting naar BBP beleidsveld (alle bedragen in miljoenen euro's)

	Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
BV1	Planvorming	2,9	2,7	2,9
BV2	Aanleg en onderhoud waterkeringen	8,7	10,6	10,5
BV3	Inrichting en onderhoud watersystemen	25,0	29,3	29,1
BV4	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	23,4	24,6	25,3
BV5	Regulering	4,4	4,6	4,8
BV6	Heffing en invordering	3,7	3,5	3,6
BV7	Bestuur en communicatie	5,2	4,9	5,5
	Netto lasten	73,3	80,2	81,7
BO	Belastingopbrengsten	76,0	77,6	81,2
ER	Inzet tarief egalisatiereserve	0,3	2,6	0,5
	Te verdelen resultaat	3,0	-	-

10. Exploitatiebegroting naar kostendrager

Tabel 10.1 Exploitatiebegroting naar kostendrager (alle bedragen in miljoenen euro's)

	Omschrijving	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
	<i>Netto lasten</i>			
TK1	Watersysteembeheer	43,5	49,3	49,7
TK2	Zuiveringsbeheer	29,6	30,8	31,9
OVZ	Onvoorzien	0,1	0,1	0,1
	Totaal lasten	73,2	80,2	81,7
	<i>Belastingen</i>			
TK1	Watersysteembeheer	45,2	47,3	49,2
TK2	Zuiveringsbeheer	30,7	30,3	32,0
	Totaal baten	75,9	77,6	81,2
	Exploitatieresultaat	2,7	- 2,6	- 0,5
ER	Inzet tarief egalisatiereserve	0,3	2,6	0,5
	Te verdelen resultaat	3,0	-	-